Woensdag, 18 januari 2023

P9_TA(2023)0011

Mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie ter zake — jaarverslag 2022

Resolutie van het Europees Parlement van 18 januari 2023 over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied — jaarverslag 2022 (2022/2049(INI))

(2023/C 214/06)

Het Europees Parlement,

— gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het "Handvest"),

— gezien het Europees Verdrag voor de rechten van de mens,

— gezien de artikelen 2, 3, 8, 21 en 23 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU),

— gezien de artikelen 17 en 207 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),

— gezien de Europese pijler van sociale rechten, en met name de beginselen 2, 3, 11 en 17,

— gezien de Universele Verklaring van de rechten van de mens en andere mensenrechtenverdragen en -instrumenten van de VN,

— gezien het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten,

— gezien het VN-Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide van 1948, en resolutie 43/29 van de VN-Mensenrechtenraad over het voorkomen van genocide van 22 juni 2020,

— gezien het Internationaal VN-Verdrag tegen het nemen van gijzelaars van 17 december 1979,

— gezien het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen van 18 december 1979,

— gezien de Verklaring inzake de uitbanning van alle vormen van intolerantie en discriminatie op grond van religie of overtuiging, afgekondigd bij resolutie 36/55 van de Algemene Vergadering van de VN van 25 november 1981,

— gezien het Verdrag van de VN tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing van 10 december 1984,

— gezien de VN-verklaring over de rechten van personen die behoren tot nationale, etnische, godsdienstige of taalkundige minderheden van 18 december 1992,

— gezien de VN-verklaring over mensenrechtenverdedigers, die op 9 december 1998 bij consensus is aangenomen,

— gezien het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind van 20 november 1989, en de twee op 25 mei 2000 aangenomen facultatieve protocollen daarbij,

— gezien het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap van 13 december 2006, dat op 21 januari 2011 in de EU in werking is getreden overeenkomstig Besluit 2010/48/EG van de Raad van 26 november 2009 betreffende de sluiting door de Europese Gemeenschap van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap ([1]),

— gezien het Internationaal Verdrag inzake de bescherming van alle personen tegen gedwongen verdwijning, dat op 20 december 2006 door de Algemene Vergadering van de VN is aangenomen,

([1]) PB L 23 van 27.1.2010, blz. 35.

Woensdag, 18 januari 2023

— gezien de op 13 september 2007 aangenomen VN-Verklaring over de rechten van inheemse volken en Verdrag nr. 169 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende inheemse en in stamverband levende volken van 1989,

— gezien het VN-Wapenhandelsverdrag, meer bepaald artikel 7 inzake uitvoer en uitvoerbeoordeling, en de EU-gedragscode betreffende wapenuitvoer,

— gezien de Verklaring van Peking van 15 september 1995,

— gezien Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, die op 25 september 2015 is vastgesteld, en met name de doelstellingen nrs. 1, 4, 5, 8, 10 en 16 daarvan,

— gezien het mondiaal pact inzake migratie van 19 december 2018 en het mondiaal pact inzake vluchtelingen van 2018,

— gezien de resolutie van de Algemene Vergadering van de VN van 24 maart 2022 over de humanitaire gevolgen van de agressie tegen Oekraïne,

— gezien de beoordeling die door het Bureau van de Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten op 31 augustus 2022 is gegeven over mensenrechtenkwesties in de Oeigoerse autonome regio Xinjiang, Volksrepubliek China,

— gezien de verklaring van de voorzitter van de onafhankelijke internationale onderzoekscommissie van de VN voor Oekraïne tijdens de 51e zitting van de VN-Mensenrechtenraad van 23 september 2022,

— gezien het actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling van 1994 en de resultaten van de toetsingsconferenties ervan,

— gezien het Verdrag van de Raad van Europa tot bescherming van de rechten van de mens en de waardigheid van het menselijk wezen met betrekking tot de toepassing van de biologie en de geneeskunde (CETS nr. 164), dat is goedgekeurd op 4 april 1997, en de protocollen daarbij, zijn Verdrag inzake bestrijding van mensenhandel (CETS nr. 197), dat is goedgekeurd op 16 mei 2005, en zijn Verdrag inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (CETS nr. 201), dat is goedgekeurd op 25 oktober 2007,

— gezien het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul) van 11 mei 2011, dat niet door alle lidstaten geratificeerd is,

— gezien het Zesde Protocol van de Raad van Europa bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, inzake de afschaffing van de doodstraf,

— gezien de resolutie die het Comité van Ministers van de Raad van Europa op 16 maart 2022 heeft aangenomen en waarin is besloten dat de Russische Federatie heeft opgehouden lid te zijn van de Raad van Europa,

— gezien de conclusies van de Europese Raad over Oekraïne van 30 en 31 mei 2022,

— gezien Verordening (EU) 2020/1998 van de Raad van 7 december 2020 betreffende beperkende maatregelen tegen ernstige schendingen van de mensenrechten ([2]),

— gezien Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking — Europa in de wereld ([3]),

— gezien de conclusies van de Raad van 12 juli 2021 over de prioriteiten van de EU bij de VN tijdens de 76e zitting van de Algemene Vergadering van de VN, september 2021-september 2022,

— gezien de conclusies van de Raad van 24 januari 2022 over de prioriteiten van de EU in de mensenrechtenfora van de VN in 2022,

([2]) PB L 410 I van 7.12.2020, blz. 1.
([3]) PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1.

— gezien de conclusies van de Raad van 18 juli 2022 over de prioriteiten van de EU bij de VN tijdens de 77e zitting van de Algemene Vergadering van de VN, september 2022-september 2023,

— gezien de gezamenlijke mededeling van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Commissie van 25 maart 2020, getiteld "Het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024" (JOIN(2020)0005), en de desbetreffende conclusies van de Raad van 18 november 2020,

— gezien de gezamenlijke mededeling van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Commissie van 25 november 2020, getiteld "EU-genderactieplan (GAP) III — een ambitieuze agenda inzake gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen in het externe optreden van de EU" (JOIN(2020)0017),

— gezien de mededeling van de Commissie van 24 maart 2021, getiteld "EU-strategie voor de rechten van het kind" (COM(2021)0142),

— gezien de mededeling van de Commissie van 3 maart 2021, getiteld "Unie van gelijkheid: Strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030" (COM(2021)0101),

— gezien de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers, zoals vastgesteld door de Raad op 14 juni 2004,

— gezien de EU-richtsnoeren inzake de bevordering van de naleving van het internationale humanitaire recht ([4]), zoals geactualiseerd in 2009,

— gezien de EU-richtsnoeren inzake de doodstraf, zoals geactualiseerd door de Raad op 12 april 2013,

— gezien de EU-richtsnoeren voor de bevordering en bescherming van de vrijheid van godsdienst en overtuiging, zoals vastgesteld door de Raad op 24 juni 2013,

— gezien de EU-richtsnoeren voor de bevordering en de bescherming van het genot van alle mensenrechten door lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LGBTI), zoals vastgesteld door de Raad op 24 juni 2013,

— gezien de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake de vrijheid van meningsuiting online en offline, zoals vastgesteld door de Raad op 12 mei 2014,

— gezien de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake non-discriminatie in het extern optreden, zoals vastgesteld door de Raad op 18 maart 2019,

— gezien de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen, zoals vastgesteld door de Raad op 17 juni 2019,

— gezien de herziene EU-richtsnoeren voor het EU-beleid ten aanzien van derde landen inzake foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, zoals vastgesteld door de Raad op 16 september 2019,

— gezien de herziene EU-richtsnoeren inzake de mensenrechtendialoog met partner- en derde landen, zoals vastgesteld door de Raad op 22 februari 2021,

— gezien de door de Onderzoeksdienst van het Europees Parlement verrichte Europese uitvoeringsanalyse van 24 augustus 2022 met betrekking tot de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers,

— gezien de mededeling van de Commissie van 12 september 2012, getiteld "Aan de basis van democratie en duurzame ontwikkeling: het maatschappelijke engagement van Europa in de externe betrekkingen" (COM(2012)0492),

([4]) PB C 303 van 15.12.2009, blz. 12.

Woensdag, 18 januari 2023

— gezien het voorstel van de Commissie voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),

— gezien het voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake een verbod op met dwangarbeid vervaardigde producten op de markt van de Unie (COM(2022)0453),

— gezien het verslag van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, getiteld "Jaarverslag 2021 over mensenrechten en democratie in de wereld",

— gezien het strategisch initiatief van de Europese Ombudsman van 7 juli 2021 inzake de wijze waarop de Commissie de eerbiediging van de mensenrechten waarborgt in het kader van internationale handelsovereenkomsten,

— gezien de Sacharov-prijs voor de vrijheid van denken, die in 2021 werd toegekend aan Aleksej Navalny, een vooraanstaand Russisch politicus, advocaat en anti-corruptie-activist die sinds januari 2021 in Rusland gevangen zit,

— gezien zijn resolutie van 3 juli 2018 over de schending van de rechten van inheemse volkeren, inclusief landroof ([5]),

— gezien zijn resolutie van 15 januari 2019 over de EU-richtsnoeren en het mandaat van de speciaal EU-gezant voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging buiten de EU ([6]),

— gezien zijn resolutie van 23 oktober 2020 over gendergelijkheid in het buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU ([7]),

— gezien zijn resolutie van 10 maart 2021 met aanbevelingen aan de Commissie inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven en verantwoordingsplicht van ondernemingen ([8]),

— gezien zijn resolutie van 19 mei 2021 over de bescherming van de mensenrechten en het externe migratiebeleid van de EU ([9]),

— gezien zijn resolutie van 19 mei 2021 over de gevolgen van klimaatverandering voor de mensenrechten en de rol die milieuactivisten in dit kader spelen ([10]),

— gezien zijn resolutie van 8 juli 2021 over de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (EU-Magnitski-wet) ([11]),

— gezien zijn resolutie van 16 september 2021 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende het aanmerken van gendergerelateerd geweld als een nieuwe vorm van criminaliteit als bedoeld in artikel 83, lid 1, VWEU ([12]),

— gezien zijn aanbeveling van 17 februari 2022 aan de Raad en de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid over corruptie en mensenrechten ([13]),

---

([5]) PB C 118 van 8.4.2020, blz. 15.
([6]) PB C 411 van 27.11.2020, blz. 30.
([7]) PB C 404 van 6.10.2021, blz. 202.
([8]) PB C 474 van 24.11.2021, blz. 11.
([9]) PB C 15 van 12.1.2022, blz. 70.
([10]) PB C 15 van 12.1.2022, blz. 111.
([11]) PB C 99 van 1.3.2022, blz. 152.
([12]) PB C 117 van 11.3.2022, blz. 88.
([13]) PB C 342 van 6.9.2022, blz. 295.

— gezien zijn resolutie van 17 februari 2022 over mensenrechten en democratie in de wereld en het beleid van de Europese Unie op dit gebied — jaarverslag 2021 ([14]), en zijn eerdere resoluties over voorgaande jaarverslagen,

— gezien zijn resolutie van 7 april 2022 over de EU-bescherming van kinderen en jongeren die vanwege de oorlog in Oekraïne op de vlucht zijn ([15]),

— gezien zijn resolutie van 3 mei 2022 over de vervolging van minderheden op grond van godsdienst of levensovertuiging ([16]),

— gezien zijn resolutie van 3 mei 2022 "Naar een EU-strategie ter bevordering van onderwijs voor kinderen in de wereld: de gevolgen van de COVID-19-pandemie beperken" ([17]),

— gezien zijn resolutie van 5 mei 2022 over de gevolgen van de oorlog tegen Oekraïne voor vrouwen ([18]),

— gezien zijn resolutie van 19 mei 2022 over de strijd tegen straffeloosheid met betrekking tot oorlogsmisdaden in Oekraïne ([19]),

— gezien zijn resolutie van 9 juni 2022 over de mensenrechtensituatie in Xinjiang, inclusief de politiedossiers van Xinjiang ([20]),

— gezien zijn resolutie van 9 juni 2022 over een nieuw handelsinstrument om producten die met behulp van dwangarbeid zijn vervaardigd te verbieden ([21]),

— gezien zijn resolutie van 9 juni 2022, getiteld "Wereldwijde bedreigingen van abortusrechten: het mogelijk terugdraaien van het recht op abortus in de VS door het Hooggerechtshof" ([22]), en zijn resolutie van 7 juli 2022 over het besluit van het Amerikaanse Hooggerechtshof om het recht op abortus in de Verenigde Staten af te schaffen en de noodzaak om het recht op abortus en de gezondheid van de vrouw te beschermen, ook binnen de EU ([23]),

— gezien zijn resoluties over mensenrechtenschendingen, de democratie en de rechtsstaat (ook wel spoedresoluties genoemd), die sinds 2019 overeenkomstig artikel 144 van zijn Reglement zijn aangenomen, en met name die van 2021 en 2022,

— gezien artikel 54 van zijn Reglement,

— gezien het advies van de Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid,

— gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A9-0298/2022),

A. overwegende dat de Unie berust op de waarden van eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van mensenrechten, zoals vastgelegd in artikel 2 VEU; overwegende dat het internationaal optreden van de Unie dient te berusten en gericht dient te zijn op de wereldwijde verspreiding van de beginselen die aan de oprichting, de ontwikkeling en de uitbreiding van de Unie ten grondslag liggen, zoals neergelegd in artikel 21 VEU;

B. overwegende dat een doeltreffende bescherming en verdediging van mensenrechten en menselijke waardigheid centraal moet staan bij het extern beleid van de EU op alle terreinen, waaronder ontwikkeling, handel, veiligheid en defensie, migratie en uitbreiding;

([14]) PB C 342 van 6.9.2022, blz. 191.
([15]) PB C 434 van 15.11.2022, blz. 50.
([16]) PB C 465 van 6.12.2022, blz. 33.
([17]) PB C 465 van 6.12.2022, blz. 44.
([18]) PB C 465 van 6.12.2022, blz. 155.
([19]) PB C 479 van 16.12.2022, blz. 68.
([20]) PB C 493 van 27.12.2022, blz. 96.
([21]) PB C 493 van 27.12.2022, blz. 132.
([22]) PB C 493 van 27.12.2022, blz. 120.
([23]) Aangenomen teksten, P9_TA(2022)0302.

C. overwegende dat consistentie tussen het intern en het extern beleid van de EU onontbeerlijk is voor een geloofwaardig en doeltreffend mensenrechtenbeleid van de EU;

D. overwegende dat de Unie vol overtuiging gelooft in en zich volledig schaart achter multilateralisme, een op regels stoelende wereldorde die gebaseerd is op de eerbiediging van het internationaal recht en de democratische processen, en de reeks universele waarden, beginselen en normen, waaronder die vervat in het VN-Handvest, die als leidraad dienen voor de VN-lidstaten en hun onderlinge betrekkingen;

E. overwegende dat gendergelijkheid een kernwaarde van de EU is; overwegende dat het recht op gelijke behandeling en vrijwaring van discriminatie een grondrecht is dat in de Verdragen en in het Handvest verankerd is en volledig geëerbiedigd moet worden; overwegende dat het recht op menselijke integriteit voorop staat overeenkomstig artikel 3 van het Handvest; overwegende dat gendermainstreaming en een intersectionele benadering daarom als horizontaal beginsel moeten worden toegepast en geïntegreerd in alle activiteiten en beleidsmaatregelen van de EU;

F. overwegende dat de opkomst van het autoritarisme, illiberalisme en populisme en de wereldwijde toename van mensenrechtenschendingen een bedreiging vormen voor de op regels stoelende wereldorde en de waarden en beginselen waarop de Unie is gebaseerd; overwegende dat volgens de index voor democratie 2021 momenteel minder dan de helft van de wereldbevolking (45,7 %) in "enige vorm van" democratie leeft, en dat meer dan 37 % gebukt gaat onder een autoritair bewind;

G. overwegende dat terrorisme een van de ernstigste bedreigingen voor de internationale vrede en veiligheid blijft en een duidelijke schending vormt van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden;

H. overwegende dat de COVID-19-pandemie over de hele wereld heeft geleid tot een terugval van de mensenrechten als gevolg van de instrumenten en beleidsmaatregelen die zijn ingezet onder het voorwendsel daarmee de verspreiding van het virus tegen te gaan, en dat deze instrumenten en beleidsmaatregelen vaak in verband zijn gebracht met de teloorgang van de democratische beginselen in een aantal staten;

I. overwegende dat ecologische noodsituaties, waaronder degene die het gevolg zijn van klimaatverandering en ontbossing, leiden tot mensenrechtenschendingen, en niet alleen de direct betrokkenen treffen maar ook de mensheid als geheel; overwegende dat er de afgelopen jaren een toename is van het aantal moorden op en gevallen van agressie en andere vormen van geweld jegens personen die mensenrechten, het milieu of de toegang van volkeren tot hun grond en natuurlijke hulpbronnen verdedigen; overwegende dat klimaatverandering en milieudegradatie twee urgente en onderling verbonden uitdagingen vormen die bepalend zijn voor duurzame ontwikkeling en de uitoefening van de mensenrechten wereldwijd;

J. overwegende dat de energiecrisis, in combinatie met de productiecrisis waarmee Europa wordt geconfronteerd, kan leiden tot een toename van de armoede en de kwetsbaarheid op het Europese continent, met eventuele nadelige gevolgen voor de mensenrechten;

K. overwegende dat schendingen van het recht van de vrijheid van gedachte, van geweten en van godsdienst, met inbegrip van het recht om te geloven of niet te geloven, het recht op theïstische, agnostische of atheïstische overtuigingen, alsook het recht van godsdienst te veranderen of daaraan te verzaken en het recht om zijn eigen geloof openlijk te belijden, wereldwijd uitmonden in onderdrukking, conflict en oorlog;

Algemene trends en mondiale uitdagingen op het gebied van democratie en mensenrechten

1. herhaalt dat mensenrechten en de inherente waardigheid van elk menselijk wezen universeel en ondeelbaar zijn; benadrukt in dit verband zijn vaste voornemen om de uitdagingen op het gebied van mensenrechten binnen de EU en wereldwijd aan te pakken, en wijst nogmaals op de plicht van de EU en haar lidstaten om ernaar te streven wereldwijd een voortrekkersrol te vervullen bij de bevordering en bescherming van mensenrechten, fundamentele vrijheden en democratie, in overeenstemming met de waarden die aan de Unie ten grondslag liggen;

2. benadrukt dat de bescherming van mensenrechten, fundamentele vrijheden en de waardigheid van elk menselijk wezen de hoeksteen moet vormen van het extern optreden van de Unie; moedigt de Unie daartoe met klem aan zich te blijven inspannen om de bescherming van de mensenrechten op gestroomlijnde wijze centraal te stellen in het beleid van de EU op alle gebieden, en de consistentie tussen het interne en het externe beleid van de EU op dit vlak te vergroten;

3. herinnert eraan dat het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024 als routekaart moet dienen voor de prioriteiten van de EU op het gebied van de mensenrechten, en derhalve centraal moet staan in alle externe beleidsterreinen van de EU; beklemtoont hoe belangrijk het is dat de lidstaten de verantwoordelijkheid nemen voor het EU-actieplan en dat zij publiekelijk rapporteren over de maatregelen die zij in het kader daarvan treffen; moedigt nationale en regionale parlementen, nationale mensenrechteninstellingen en maatschappelijke organisaties aan om met autoriteiten op lidstaatniveau in gesprek te gaan over hun bijdragen aan de uitvoering van het externe mensenrechtenbeleid van de EU; dringt erop aan dat het Parlement wordt betrokken bij de toekomstige herziening en actualisering door de Raad van de EU-richtsnoeren inzake mensenrechten, en dat bij de tenuitvoerlegging ervan wordt gezorgd voor meer transparantie;

4. uit zijn grote bezorgdheid over de ernstige bedreigingen voor mensenrechten en democratie overal in de wereld, en merkt op dat het aantal democratieën steeds verder afneemt terwijl het aantal autoritaire regimes is toegenomen en dat bijna 75 % van de wereldbevolking het voorbije jaar getuige is geweest van een verslechtering van de mensenrechtensituatie in hun respectieve landen; wijst er met bezorgdheid op dat mensenrechten en het internationaal humanitair recht in een toenemend aantal landen wereldwijd ernstig worden geschonden, en dat er sprake is van grootschalige straffeloosheid voor dergelijke schendingen;

5. betreurt het feit dat enkele autoritaire leiders, ondanks dat de focus zou moeten worden gelegd op het vinden van oplossingen voor de uit klimaatverandering voortvloeiende bedreigingen en het herstel van de negatieve gevolgen van de COVID-19-pandemie via mondiale solidariteit, niet alleen blijk hebben gegeven van wanbeheer van de pandemie en mondiale hulpbronnen, maar tevens hun onderdrukking van de politieke oppositie, afwijkende meningen, mensenrechtenverdedigers, maatschappelijke organisaties, met inbegrip van door de gemeenschap geleide en op geloof en overtuiging gebaseerde organisaties, en onafhankelijke media hebben opgevoerd, bestaande interne en internationale conflicten hebben aangewakkerd en uitgebreid, en nieuwe conflicten hebben veroorzaakt met vernietigende gevolgen voor de mensenrechten; betreurt de verschillende gevallen waarin autoritaire leiders de gevolgen van de pandemie hebben misbruikt om hun repressieve beleid aan te scherpen;

6. beklemtoont hoe belangrijk het is dat de EU en haar lidstaten op consistente wijze samenwerken, met name in multilaterale fora, bij het aanpakken van de wereldwijde uitdagingen inzake mensenrechten en democratie, en dat zij consistent blijven in hun interne en externe beleid; is van mening dat de instandhouding van de unanimiteitsregel voor bepaalde EU-besluiten betreffende buitenlands beleid, waaronder sancties tegen mensenrechtenschenders, een belemmering vormt voor een in het kader van de veranderende geopolitieke situatie noodzakelijk doortastend optreden, en derhalve heroverwogen moet worden;

7. verzoekt de EU en haar lidstaten met aandrang wereldwijd meer te doen ter ondersteuning van democratie en mensenrechten; vraagt de EU en haar lidstaten in dit verband zowel afzonderlijk als in samenwerking met gelijkgezinde internationale partners de onaanvaardbare pogingen om democratische instituties en universele mensenrechten te ondermijnen en de ruimte en de rol van het maatschappelijk middenveld te reduceren, de kop in te drukken; herhaalt nogmaals de waarde van multilateralisme als instrument om dit te bereiken; benadrukt dat het van belang is democratie en mensenrechtenkwesties centraal te stellen binnen de diplomatieke betrekkingen van de EU met alle gesprekspartners, in het bijzonder met landen die als strategische partners worden beschouwd; beklemtoont daarnaast hoe belangrijk het is mensenrechtenkwesties centraal te stellen binnen de activiteiten van het Europees Parlement, onder meer door van de Subcommissie mensenrechten een op zichzelf staande commissie te maken; neemt kennis van de start op 26 augustus 2022 van een proefproject voor de oprichting van een Europese diplomatieke academie;

8. herhaalt dat de ambitieuze verbintenis en retoriek van het buitenlandse mensenrechtenbeleid van de EU vereisen dat zij het goede voorbeeld geeft, om ondermijning van haar geloofwaardigheid te voorkomen wanneer zij zich tegen de wereldwijde achteruitgang van de democratie kant; verzoekt de EU-instellingen en -organen, met inbegrip van de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), te waarborgen dat de mensenrechtenverplichtingen van de EU en haar lidstaten consistent in acht worden genomen bij het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU; spoort hen in het kader hiervan aan gebruik te maken van alle private en publieke diplomatieke middelen, zowel bilateraal als in multilaterale fora, om mensenrechtenkwesties onder de aandacht te brengen van partnerlanden; roept de EU nogmaals op in het bijzonder toe te zien op de beoordeling en preventie van schendingen die verband houden met de eigen beleidsmaatregelen, projecten en financiering, met inbegrip van degene die uitgaan van de Europese Investeringsbank en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling in derde landen, alsmede een klachtenmechanisme in te voeren voor personen of groepen wier rechten mogelijk zijn geschonden door EU-activiteiten in deze landen;

Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne

9. veroordeelt in de krachtigst mogelijke bewoordingen de illegale, ongerechtvaardigde en niet-uitgelokte aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, alsook de inmenging van Belarus waardoor Rusland dodelijke aanvallen op Oekraïne kan uitvoeren vanaf dat grondgebied; geeft in dit verband uiting aan zijn intense verdriet over het menselijk lijden en veroordeelt de ernstige schendingen van de mensenrechten en het internationale humanitaire recht waaraan het Russische leger en zijn gelieerde troepen zich in Oekraïne schuldig maken;

10. is ingenomen met de gezamenlijke inspanningen van de EU, haar lidstaten en het maatschappelijk middenveld als reactie op de oorlog; is voorts verheugd over de solidariteit die een groot aantal landen naar Oekraïne toe heeft getoond, zoals blijkt uit hun opstelling tijdens de vergaderingen en stemmingen in de Algemene Vergadering van de VN over de illegale oorlog in Oekraïne; herhaalt dat de EU meer diplomatieke inspanningen moet leveren ten aanzien van de landen die zich hebben onthouden van stemming of die tegen de resolutie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 2 maart 2022 over de agressie tegen Oekraïne en de navolgende resoluties over dat onderwerp hebben gestemd, teneinde de ernst van de Russische agressie uit te leggen en duidelijk te maken waarom een unanieme respons van de internationale gemeenschap op deze flagrante schending van het internationaal recht nodig is; verzoekt de EU en haar lidstaten de bevolking van Oekraïne de steun te geven die zij nodig heeft om haar vrijheid, democratie, mensenrechten en het internationaal recht te verdedigen; juicht de ongekende sancties die naar aanleiding van de oorlog zijn opgelegd toe en pleit voor een gecoördineerde uitvoering ervan; roept daarnaast de EU en haar lidstaten op onafhankelijke Russische maatschappelijke organisaties te steunen en te versterken teneinde de basis te leggen voor een toekomstige democratie in Rusland;

11. veroordeelt met klem en maakt zich grote zorgen over de gruwelijkheden, oorlogsmisdaden en grove schendingen van het internationale humanitaire recht, met inbegrip van seksueel geweld, gendergerelateerd geweld en het folteren en doden van burgers en krijgsgevangenen, die door het Russische leger en zijn gelieerde troepen worden begaan bij de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne; dringt erop aan dat alle nodige maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat degenen die oorlogsmisdaden en schendingen van de mensenrechten in Oekraïne hebben begaan, zo spoedig mogelijk worden geïdentificeerd en ter verantwoording worden geroepen, en om te voorzien in doeltreffende rechtsmiddelen voor de door Oekraïense burgers geleden schade; verzoekt de EU en haar lidstaten door te gaan met het maximaal ondersteunen van de betrokken belanghebbenden, maatregelen en mechanismen ter plaatse, met inbegrip van Oekraïense openbaar aanklagers, onderzoekers en rechters, het Internationaal Strafhof (ICC), de onderzoekscommissie van de VN-Mensenrechtenraad, en nationale onderzoeken krachtens het beginsel van universele jurisdictie; juicht het in dit verband toe dat de EU steun heeft verleend aan de onderzoekscapaciteiten van het ICC, teneinde het in staat te stellen meer en breder onderzoek te doen naar oorlogsmisdaden in Oekraïne; beklemtoont hoe belangrijk het is om bewijzen van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid snel te verzamelen en te bewaren, en verwelkomt de inspanningen op dit gebied van maatschappelijke organisaties; verzoekt de Commissie alle noodzakelijke bijstand aan dit proces te verlenen, waaronder financiële middelen van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI — Europa in de wereld), en verzoekt ook de lidstaten met klem zich in dit proces in te schakelen, indien mogelijk; is ingenomen met het gewijzigde mandaat van de EU-adviesmissie Oekraïne en met het voorstel van de Commissie om het mandaat van Eurojust uit te breiden, ter ondersteuning van de bestrijding van straffeloosheid in alle situaties; verzoekt dat een gefundeerd besluit wordt genomen over de meest geëigende manieren om de personen en entiteiten die verantwoordelijk zijn voor de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de op het grondgebied van Oekraïne gepleegde oorlogsmisdaden ter verantwoording te roepen, waaronder het op gang brengen van de vervolging van daden van agressie in een speciaal daartoe opgerichte internationale rechterlijke instantie of onder de jurisdictie van het ICC;

12. roept de EU en haar lidstaten ertoe op door te gaan met het inzetten van alle instrumenten waarover zij beschikken ter ondersteuning van de strijd om Oekraïne te bevrijden van zijn bezetters en ten behoeve van mensen die Oekraïne ontvluchten en bescherming zoeken in de EU-lidstaten; stelt vast dat sinds het begin van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne 8,8 miljoen Oekraïners de EU zijn binnengekomen, waarvan er 4 miljoen zijn aangemeld voor tijdelijke bescherming of vergelijkbare nationale beschermingsregelingen in Europa; is verheugd over alle uitingen van solidariteit en bijstand die EU-burgers aan het Oekraïense volk hebben getoond, met inbegrip van hun betrokkenheid bij humanitaire hulp, en is ingenomen met de inwerkingtreding van de richtlijn tijdelijke bescherming ([24]) om te voorzien in onmiddellijke bescherming en rechten voor ontheemde Oekraïners die in de EU aankomen; beklemtoont dat meer financiering nodig is voor de landen van ontvangst, en dat daarbij meer aandacht moet worden besteed aan de toegang tot onderwijs, economische kansen, huisvesting, gezondheidszorg en integratie in de gastsamenlevingen; benadrukt de noodzaak om onder meer de slachtoffers van seksueel, gendergerelateerd en reproductief geweld te ondersteunen;

13. hekelt de gedwongen verplaatsing en deportatie van Oekraïense kinderen, met inbegrip van kinderen uit zorginstellingen, naar de Russische Federatie en de door Rusland bezette gebieden in Oekraïne en hun gedwongen adoptie door Russische families; verzoekt de EU en haar lidstaten steun te bieden om deze kinderen te lokaliseren en hen te herenigen met hun familie of wettelijke voogden;

([24]) Richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen (PB L 212 van 7.8.2001, blz. 12).

14. beklemtoont dat de illegale, ongerechtvaardigde en niet-uitgelokte aanvalsoorlog tegen Oekraïne enorme gevolgen heeft gehad voor de mondiale voedselzekerheid, aangezien Oekraïne de op vier na grootste graanexporteur ter wereld is;

15. uit zijn ernstige bezorgdheid over de veiligheid van nucleaire installaties in Oekraïne, die voortdurend gevaar lopen om beschoten te worden; verzoekt de EU, haar lidstaten en de internationale gemeenschap veiligheidszones in te stellen rondom deze nucleaire installaties;

Versterking van het beleid, de instrumenten en de diplomatie van de EU ter bescherming en bevordering van mensenrechten en democratie in de wereld

NDICI — Europa in de wereld en het thematische programma mensenrechten en democratie

16. verzoekt de EU na te denken over de vraag hoe een op mensenrechten gebaseerde aanpak in alle EU-instrumenten en -strategieën kan worden bevorderd en het best kan worden toegepast, teneinde het extern beleid van de EU met betrekking tot mensenrechten te versterken en het aan te passen aan de veranderende geopolitieke situatie en daaraan vorm te geven; benadrukt dat NDICI — Europa in de wereld, met inbegrip van het thematische programma mensenrechten en democratie daarvan, een van de voornaamste instrumenten is waarover de EU beschikt om de mensenrechtensituatie wereldwijd te verbeteren en bij te dragen aan veerkrachtige, inclusieve en democratische samenlevingen, en tegelijkertijd tegengewicht te bieden voor de invloed van autoritaire regimes; onderstreept dat de participatie van plaatselijke maatschappelijke organisaties essentieel is om mensenrechten en democratie in de respectieve landen te beschermen, en herhaalt zijn oproep hen volledig te betrekken bij alle externe activiteiten van de EU op dit gebied; is in dit verband ingenomen met de onschatbare steun die momenteel wereldwijd aan maatschappelijke organisaties en activisten wordt verstrekt in het kader van het thematische programma mensenrechten en democratie van NDICI — Europa in de wereld en in het kader van het Europees Fonds voor Democratie; beklemtoont het belang dat NDICI — Europa in de wereld toekent aan het samen met strategische internationale en plaatselijke partners bevorderen van mensenrechten en democratie, onder andere via de EU-missies voor verkiezingswaarneming; benadrukt de rol van het Parlement bij het programmeringsproces van het instrument en verzoekt de Commissie en de EDEO om de tijdige uitwisseling van alle relevante informatie te verbeteren teneinde het Parlement in staat te stellen zijn in de Verdragen verankerde rol te kunnen vervullen, met name in geopolitieke dialogen op hoog niveau met de Commissie; verzoekt de Commissie en de EDEO een dialoog aan te gaan met het Parlement teneinde in dit opzicht verbeteringen door te kunnen voeren;

17. beklemtoont het belang van langetermijnplanning en niet-aflatende steun voor projecten en initiatieven in het kader van NDICI — Europa in de wereld, met name met betrekking tot gebieden die zijn getroffen door conflicten, oorlog en natuurrampen; verzoekt de Commissie en de EDEO democratieondersteuning als horizontale prioriteit op te nemen in alle thematische en geografische programma's van NDICI — Europa in de wereld;

18. herhaalt zijn oproep voor meer transparantie met betrekking tot bepalingen inzake mensenrechten in financieringsovereenkomsten in het kader van NDICI — Europa in de wereld en voor verduidelijking van het mechanisme en de criteria voor de opschorting van deze overeenkomsten in geval van een schending van de mensenrechten, de democratische beginselen of de rechtsstaat en in ernstige gevallen van corruptie; dringt er bij de Commissie op aan af te zien van het gebruik van begrotingssteun aan regeringen van derde landen als operationele modaliteit voor het samenwerken met landen waarin sprake is van wijdverbreide mensenrechtenschendingen en onderdrukking van mensenrechtenverdedigers;

Speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten

19. steunt ten volle de werkzaamheden van de speciale vertegenwoordiger van de EU (SVEU) voor de mensenrechten ter verdediging en bevordering van mensenrechten in de wereld door het aangaan van betrekkingen met derde landen en de samenwerking met gelijkgezinde partners, alsook zijn belangrijke rol bij het vergroten van de doeltreffendheid van het mensenrechtenbeleid van de EU middels inspanningen ter verbetering van de coherentie daarvan; beklemtoont de noodzaak van nauwe samenwerking tussen de SVEU voor de mensenrechten en andere SVEU's voor specifieke landen en regio's, teneinde deze consistentie te vergroten, en roept ertoe op de rol van de SVEU voor de mensenrechten meer voor het voetlicht te brengen; benadrukt hoe belangrijk het is dat de SVEU voor de mensenrechten blijft samenwerken met internationale organisaties, waaronder de VN en de speciale rapporteurs die door de VN-Mensenrechtenraad zijn benoemd, en met uit andere landen afkomstige vertegenwoordigers of gezanten die verantwoordelijk zijn voor de mensenrechten; dringt er bij de SVEU op aan zich publiekelijk meer in te zetten voor individuele mensenrechtenverdedigers en nauw samen te werken met maatschappelijke organisaties in de EU en landgebonden maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers; beklemtoont dat het van belang is dat de SVEU's voor landen en regio's samenwerken met de nationale autoriteiten waar het de bescherming van de mensenrechten en individuele gevallen betreft; spoort de SVEU voor de mensenrechten ertoe aan diplomatieke inspanningen te leveren om de steun van de EU voor het internationaal humanitair recht en voor internationale justitie te bevorderen;

20. herhaalt dat er voorafgaand aan de benoeming van de SVEU voor de mensenrechten een hoorzitting moet plaatsvinden in het Parlement; pleit ervoor een kader vast te stellen op basis waarvan de SVEU rekenschap moet afleggen aan het Parlement over het verwezenlijken van de in het werkprogramma voor de SVEU vastgelegde doelstellingen die aan het begin van het mandaat zijn vastgesteld, en regelmatig verslag moet uitbrengen over de vooruitgang die wordt geboekt bij de verwezenlijking van die doelstellingen; benadrukt dat, hoewel het Parlement blijft samenwerken met de EDEO, versterkt door Besluit 2010/427/EU van de Raad ([25]) en de verklaring van de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 2010 over politieke verantwoordingsplicht, het noodzakelijk is het kader voor de interinstitutionele betrekkingen tussen het Parlement en de EDEO, met inbegrip van zijn delegaties, verder te verstevigen inzake mensenrechtenkwesties; wijst er nadrukkelijk op dat de EDEO het Parlement dient te betrekken bij de ontwikkeling van richtsnoeren inzake de toepassing van de mensenrechteninstrumenten van de EU, zoals de EU-mensenrechtenrichtsnoeren en de EU-mechanismen inzake onder meer passende zorgvuldigheid en de bestrijding van corruptie in derde landen;

21. beklemtoont dat het belangrijk is een oplossing te vinden voor de knelpunten die zich voordoen bij de coördinatie tussen de EU-instellingen op het vlak van het beheer van de externe betrekkingen van de EU wat mensenrechten betreft; is ingenomen met de toegenomen coördinatie tussen EU-delegaties, het hoofdkantoor van de EDEO en het directoraat-generaal Internationale Partnerschappen met betrekking tot dringende individuele gevallen van mensenrechtenverdedigers;

De speciaal EU-gezant voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging buiten de EU

22. betreurt het dat het ambt van speciaal EU-gezant voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging buiten de EU meer dan een jaar vacant bleef; herhaalt zijn oproep aan de Raad en de Commissie om een snelle, transparante en volledige beoordeling uit te voeren van de doeltreffendheid en toegevoegde waarde van het mandaat van de speciaal gezant, met inbegrip van zijn institutionele positie, teneinde de speciaal gezant passende personele en financiële middelen ter beschikking te stellen en het institutioneel mandaat, de capaciteit en de taken van de speciaal gezant adequaat te ondersteunen; is verheugd over de benoeming van Frans van Daele tot speciaal gezant voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst of levensovertuiging buiten de EU, die dateert van 7 december 2022; herinnert eraan dat de speciaal gezant zich moet concentreren op het bevorderen en beschermen van de vrijheid van gedachte, geweten, godsdienst en levensovertuiging, alsook van het recht niet te geloven, het recht op apostasie en het recht op atheïstische overtuigingen; benadrukt dat de speciaal gezant tevens bijzondere aandacht moet besteden aan gedwongen conversie, misbruik van blasfemiewetten en de situatie van niet-gelovigen die gevaar lopen;

23. beveelt aan dat de speciaal gezant nauw en op complementaire wijze samenwerkt met de SVEU voor de mensenrechten en de Groep rechten van de mens van de Raad; roept de speciaal gezant bovendien ertoe op regelmatig overleg te plegen met het Parlement en samen te werken met de uit de lidstaten afkomstige commissarissen, gezanten en ambassadeurs die verantwoordelijk zijn voor de bevordering van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, teneinde de acties te coördineren;

EU-mensenrechtendialogen en andere bilaterale contacten met derde landen

24. beklemtoont dat de mensenrechtendialogen met derde landen een gelegenheid bieden om aandacht te besteden aan uitdagingen op het gebied van de mensenrechten, en roept ertoe op deze dialogen resultaatgericht te voeren, regelmatig te evalueren en ten volle te benutten; herhaalt dat de mensenrechtendialogen in de ogen van het Parlement van meet af aan gestoeld moeten zijn op een duidelijke reeks benchmarks die het mogelijk maken toezicht te houden op de doeltreffendheid ervan; verzoekt de EDEO de resultaten van de dialogen stelselmatig te evalueren en hierover informatie te verstrekken, en — in het licht van die evaluaties — voor follow-up te zorgen; beklemtoont dat de dialogen, teneinde doeltreffend te zijn, niet als losstaand middel moeten worden gebruikt maar in plaats daarvan moeten worden ingebed in de alomvattende reeks activiteiten van de EU met de betrokken derde landen, onder meer die met betrekking tot het handelsbeleid, zodat de mensenrechtendimensie wordt gestroomlijnd en de boodschap van de dialogen wordt versterkt; geeft aan hoe belangrijk het is om in de mensenrechtendialogen te praten over individuele gevallen, met name over de gevallen die het Parlement in zijn resoluties noemt alsook over de winnaars van en genomineerden voor de Sacharovprijs die gevaar lopen, en te zorgen voor adequate follow-up van en verslaglegging aan het Parlement over de maatregelen die zijn getroffen met betrekking tot die gevallen;

25. benadrukt het belang van een systematisch, oprecht, toegankelijk en inclusief overleg met alle maatschappelijke organisaties en belanghebbenden gedurende het volledige proces van de mensenrechtendialoog;

([25]) Besluit 2010/427/EU van de Raad van 26 juli 2010 tot vaststelling van de organisatie en werking van de Europese dienst voor extern optreden (PB L 201 van 3.8.2010, blz. 30).

26. is ingenomen met de hervatting van de mensenrechtendialogen met derde landen naar aanleiding van gunstigere omstandigheden voor het aangaan van verbintenissen; is van mening dat de EU haar doelstellingen moet aanpassen wanneer na een reeks mensenrechtendialogen geen tastbare vooruitgang wordt gemeld, zoals in een aantal gevallen het geval is geweest, ook wat betreft het bredere verloop van bilaterale betrekkingen;

EU-delegaties

27. acht het van het grootste belang dat alle mogelijke maatregelen worden genomen om het bewustzijn inzake de EU-mensenrechtenrichtsnoeren bij de EU-delegaties te vergroten en dringt er bij alle delegaties op aan ervoor te zorgen dat deze richtsnoeren correct worden toegepast; herhaalt in dit verband zijn oproep aan de EU-delegaties en hun "steunpunten" voor mensenrechten in derde landen om meer betrokken te zijn door regelmatig steun te verlenen aan mensenrechtenverdedigers, waaronder winnaars van en genomineerden voor de Sacharovprijs die gevaar lopen, en door onderwerpen en individuele gevallen die aan de orde worden gesteld in de resoluties van het Parlement over schendingen van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat grondig te behandelen; dringt er bij de ambtenaren van de EU-delegaties op aan gevallen van onderdrukking en vervolging van mensenrechtenverdedigers, democratische oppositie en activisten uit het maatschappelijk middenveld ter sprake te brengen bij overheidsinstanties, en, indien de getroffen personen gevangen worden gehouden, hun situatie op te volgen, hen in de gevangenis te bezoeken, hun rechtszaken bij te wonen en hun zaken te bespreken in de mensenrechtendialogen die de EU met de betrokken landen voert;

28. vestigt de aandacht op de gevallen waarin de EU-delegaties en de missies van de EU-lidstaten verschillende benaderingen hebben gevolgd op het gebied van de bescherming en bevordering van de mensenrechten in derde landen, hoewel de EU-lidstaten dienaangaande een gemeenschappelijk verplichting hebben; beklemtoont dat de ambassades van de EU-lidstaten, evenals de EU-delegaties, een steeds grotere rol moeten vervullen bij de bescherming en bevordering van mensenrechten, alsook bij de verlening van steun aan het maatschappelijk middenveld in derde landen; verzoekt de EU-delegaties over te gaan tot het oprichten van werkgroepen inzake mensenrechten waarin de bevoegde diensten van de ambassades van de lidstaten en EU-delegaties worden samengebracht, en nauw samen te werken met vertegenwoordigers van internationale en regionale maatschappelijke organisaties in de betrokken derde landen;

Wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (GHRSR — "EU-Magnitski-wet")

29. juicht het toe dat de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten (EU-GHRSR) steeds vaker wordt gebruikt als essentieel instrument dat de rol van de EU als mondiale speler met betrekking tot mensenrechten versterkt door middel van gerichte sancties van de Raad; dringt erop aan de reeds vastgestelde beperkende maatregelen op doeltreffende en gecoördineerde wijze en volledig ten uitvoer te leggen, en — indien nodig — aanvullende maatregelen te treffen; roept de EU ertoe op dynamischer gebruik te maken van dit instrument als integraal onderdeel van haar buitenlands mensenrechtenbeleid; vraagt om de strenge, consequente en uniforme toepassing van beperkende maatregelen en toezicht daarop in alle lidstaten, als een voorwaarde voor de geloofwaardigheid en de doeltreffendheid van het externe optreden van de EU; verzoekt de EU om samen te werken met gelijkgezinde partners teneinde meer landen aan te sporen sanctieregelingen vast te stellen en teneinde de aanneming van gerichte beperkende maatregelen gezamenlijk te coördineren om de doeltreffendheid ervan op mondiaal niveau te maximaliseren; is verheugd over de door de voorzitter van de Commissie in haar toespraak over de Staat van de Unie 2022 gedane toezegging om maatregelen uit te werken teneinde het EU-wetgevingskader voor corruptiebestrijding te actualiseren en corruptie op te nemen in de EU-GHRSR, hetgeen in overeenstemming is met het standpunt van het Parlement, zodat de pijlen doeltreffend kunnen worden gericht op de economische en financiële factoren die mensenrechtenschendingen mogelijk maken; roept nogmaals ertoe op om de stemming met gekwalificeerde meerderheid in te voeren met betrekking tot de besluiten van de Raad en de tenuitvoerlegging van sancties in het kader van de EU-GHRSR; verzoekt opnieuw de Commissie en de Raad gehoor te geven aan de aanbevelingen van het Parlement (in zijn resoluties en anderszins) met betrekking tot toekomstige gerichte sancties;

30. is verheugd over de in 2021 in het kader van de EU-GHRSR aangelegde lijsten; verzoekt de Raad, de lidstaten en de EDEO een strategie te ontwikkelen om de wisselwerking tussen de EU-GHRSR en de gebiedsgebonden sanctieregelingen te bevorderen, met name door beter gebruik te maken van de EU-GHRSR voor het aanpakken van mensenrechtenschendingen die niet rechtstreeks aan een staat kunnen worden gekoppeld, bijvoorbeeld wanneer huurlingen zich op grondgebied dat niet onder controle van de overheid staat schuldig maken aan mensenrechtenschendingen, of in het geval van grensoverschrijdende mensenrechtenschendingen, zoals mensenhandel;

31. is ernstig bezorgd over en veroordeelt het welbewuste beleid van bepaalde landen om buitenlanders, waaronder burgers van de Europese Unie, willekeurig te arresteren en vast te houden en op basis van valse beschuldigingen te vervolgen voor propagandadoeleinden of met als doel gevangenen te gebruiken als instrument voor internationale onderhandelingen en uitwisseling of als middel om politieke druk uit te oefenen; benadrukt dat het voeren van een dergelijk beleid een gijzelingshandeling vormt, zoals gedefinieerd in het Internationaal Verdrag tegen het nemen van gijzelaars; verzoekt de Commissie, de EDEO en de lidstaten maatregelen te nemen om dergelijke handelingen te voorkomen en Europese burgers, vooral die met een dubbele nationaliteit, te waarschuwen voor de risico's van arrestatie wanneer zij het grondgebied van bepaalde landen bezoeken; vraagt de Raad te overwegen om in het kader van de EU-GHRSR beperkende maatregelen toe te passen ten aanzien van personen of entiteiten die verantwoordelijk zijn voor willekeurige arrestaties of detenties van EU-onderdanen als "gijzelaars van de staat";

Woensdag, 18 januari 2023

Corruptie en mensenrechten

32. beklemtoont dat corruptie het democratisch bestuur ernstig verzwakt, het genot van mensenrechten wereldwijd belemmert, schendingen van de mensenrechten en de rechtsstaat faciliteert en bestendigt en de meest kwetsbare en gemarginaliseerde personen en groepen in de samenleving onevenredig hard treft; roept ertoe op de aanpak van corruptie integrerend onderdeel te maken van alle inspanningen en maatregelen van de EU ter bevordering van mensenrechten en democratie, door middel van het vaststellen van een speciale strategie voor de aanpak van corruptie wereldwijd, met inbegrip van programma's in het kader van de externe financieringsinstrumenten van de EU, en het vergroten van de toezichthoudende rol van het Parlement; benadrukt dat het van primordiaal belang is dat de EU en haar lidstaten op dit vlak het goede voorbeeld geven door corruptie bij in de EU gevestigde actoren te bestrijden, door bij hun externe financiering de strengste normen inzake transparantie in acht te nemen en door meer steun te bieden aan maatschappelijke organisaties, activisten en onderzoeksjournalisten die zich met de bestrijding van corruptie bezighouden;

33. dringt er bij de EU op aan een voorstel uit te werken voor de totstandbrenging van een reeks normen voor corruptiebestrijding die wereldwijd op uniforme wijze toepasbaar zijn, de oprichting van doeltreffende corruptiebestrijdingsorganen en de vaststelling van solide regelgevingskaders te bevorderen en jurisdicties met een geheimhoudingsplicht en belastingparadijzen aan te pakken; pleit ervoor om de samenwerking tussen de EU, haar lidstaten, derde landen en internationale organisaties te bevorderen, in het bijzonder op het gebied van justitie, rechtshandhaving en inlichtingen, met het oog op de uitwisseling van beste praktijken en doeltreffende instrumenten ter bestrijding en preventie van corruptie; dringt aan op de oprichting van een internationaal hof voor corruptiebestrijding onder toezicht van de VN, waarnaar moet worden gestreefd;

Mensenrechtenclausules in internationale overeenkomsten

34. herhaalt zijn verzoek om in overeenkomsten tussen de EU en derde landen solide mensenrechtenclausules op te nemen, die worden geschraagd door een reeks heldere benchmarks en procedures voor gevallen waarin deze niet worden gerespecteerd; roept de Commissie en de EDEO ertoe op actief na te denken over de wijze waarop kan worden gewaarborgd dat de mensenrechtenclausules in bestaande internationale overeenkomsten worden gemonitord en doeltreffend worden gehandhaafd; beklemtoont dat de EU snel en doortastend moet reageren op aanhoudende inbreuken op mensenrechtenclausules door derde landen, waaronder middels opschorting van de desbetreffende overeenkomsten in gevallen waarin andere opties niet blijken te werken; benadrukt dat de herziening van het EU-stelsel van algemene tariefpreferenties (SAP), het lopende wetgevingsproces voor een nieuwe verordening inzake het SAP en de herziening van de uitvoering door de SAP-begunstigde landen van internationale verdragen op het gebied van mensenrechten, met inbegrip van arbeidsrechten, een gelegenheid bieden om de inzet voor de eerbiediging van de mensenrechten in de betrokken derde landen te versterken;

35. verzoekt de Commissie om bij onderhandelingen over vrijhandelsovereenkomsten met derde landen van hen te eisen dat zij de belangrijkste internationale verdragen inzake mensenrechten, arbeidsrechten en het milieu ratificeren, met inbegrip van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten; beklemtoont dat deze verdragen idealiter door derde landen worden geratificeerd voordat onderhandelingen over vrijhandelsovereenkomsten worden afgesloten, zodat de naleving van deze verdragen een essentieel aspect van vrijhandelsovereenkomsten wordt en er overeenstemming wordt bereikt over specifieke clausules; pleit er voorts voor dat in de inhoudelijke bepalingen van de vrijhandelsovereenkomsten wordt erkend dat de ondertekenende staten de mensenrechten die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de rechten van de mens, het gewoonterecht en de internationale verdragen waarbij zij partij zijn, moeten eerbiedigen en beschermen;

36. benadrukt het belang van de uitvoering van kwalitatief hoogwaardige duurzaamheidseffectbeoordelingen, zowel vooraf als achteraf, en roept op tot aanzienlijke verbetering ervan; beklemtoont dat de duurzaamheidseffectbeoordelingen tot doel moeten hebben ervoor te zorgen dat de overeenkomst waarover wordt onderhandeld, in haar gedetailleerde en geformuleerde clausules, voldoende middelen biedt om negatieve gevolgen voor de mensenrechten te voorkomen; beveelt aan dat maatschappelijke organisaties betrokken worden bij het bepalen van het verloop van de duurzaamheidseffectbeoordelingen, dat beoordelingen worden uitgevoerd door deskundigen op het gebied van mensenrechten en arbeidsrechten en dat rekening wordt gehouden met de inbreng van maatschappelijke organisaties;

Activiteiten ter ondersteuning van democratie

37. wijst erop dat het in 2022 tien jaar geleden is dat het Parlement besloot politiek leiderschap te tonen door zijn activiteiten ter ondersteuning van democratie significant op te schalen, in concreto middels een alomvattende democratieondersteunende aanpak sinds 2014; is met name verheugd over zijn steun voor de capaciteitsopbouw van partnerparlementen, bemiddeling en bevordering van een cultuur van dialoog en compromis, waaronder bij jonge politieke leiders, alsook voor empowerment van vrouwelijke parlementsleden, mensenrechtenactivisten en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en de vrije media; verzoekt de Commissie haar activiteiten op dit gebied voort te zetten en te intensiveren, en meer financiering en bijstand te geven aan EU-organen en -agentschappen, alsmede aan andere organisaties die door middel van subsidies worden gefinancierd, met inachtneming van het non-discriminatiebeginsel; benadrukt dat

rechtstreekse steun voor maatschappelijke organisaties, mensenrechtenverdedigers en mensen die een kritisch en afwijkend geluid laten horen van het allergrootste belang is in de huidige context van oplopende mondiale spanningen en repressie in een toenemend aantal landen;

38. beklemtoont het belang van EU-verkiezingswaarnemingsmissies en van de bijdrage van het Parlement aan het ontwikkelen en verbeteren van hun methodologie; verzoekt de Commissie in dit verband na te denken over actualisering van de methodologie voor verkiezingswaarneming om rekening te houden met de ontwikkelingen van de afgelopen twee decennia; dringt er bij derde landen op aan de aanbevelingen van de EU-verkiezingswaarnemingsmissies in de praktijk om te zetten teneinde de organisatie van en de context voor toekomstige verkiezingsprocessen te verbeteren en zo bij te dragen aan de transparantie en wettigheid ervan met als doel de democratische normen van het betrokken land naar een hoger niveau te tillen; benadrukt dat het belangrijk is de EU-steun aan plaatselijke verkiezingswaarnemers op te voeren, met name op het gebied van bescherming; pleit er nogmaals voor dat de EU nauw samenwerkt met binnenlandse en internationale organisaties zoals het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten van de OVSE, de Raad van Europa en de andere organisaties die de Verklaring inzake de beginselen voor internationale verkiezingswaarneming hebben onderschreven;

Multilateralisme en de inspanningen van de EU op multilateraal niveau

39. geeft nogmaals aan dat mensenrechten wereldwijd alleen doeltreffend kunnen worden beschermd middels nauwe internationale samenwerking op multilateraal niveau; beklemtoont de buitengewoon belangrijke rol die de VN en haar organen vervullen als voornaamste forum op dit gebied, dat daadwerkelijk moet kunnen bijdragen aan het opvoeren van de inspanningen voor vrede en veiligheid, duurzame ontwikkeling, en eerbiediging van mensenrechten en het internationaal recht; verzoekt de EU en haar lidstaten zowel politiek als financieel steun te blijven bieden aan het werk van de VN, waaronder ook aan alle VN-mensenrechtenorganen en met name aan de verdragsorganen en voor de speciale procedures; vraagt hiertoe de secretaris-generaal van de VN passende middelen uit de VN-begroting ter beschikking te stellen en spoort de lidstaten ertoe aan hun vrijwillige bijdragen te verhogen; benadrukt dat de EU en haar lidstaten ernaar moeten streven zowel in de VN als in andere multilaterale fora eensgezindheid aan de dag te leggen en zodoende de allerhoogste normen op het gebied van mensenrechten te bevorderen; herinnert eraan dat alle VN-lidstaten gehouden zijn tot bevordering en bescherming van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden, als neergelegd in het Handvest van de Verenigde Naties en resolutie 60/251 van de Algemene Vergadering van de VN; betreurt het feit dat twee permanente leden van de VN-Veiligheidsraad verantwoordelijk zijn voor grove mensenrechtenschendingen die als oorlogsmisdaden en zelfs genocide kunnen worden aangemerkt; roept de VN-lidstaten ertoe op niet terug te krabbelen en aldus de bescherming van de mensenrechten te verzwakken; wijst met klem op de verantwoordelijkheid van de VN-mensenrechtenraad om alle ernstige mensenrechtenschendingen wereldwijd aan te pakken; vindt het betreurenswaardig dat een aantal leden van de VN-Mensenrechtenraad een flagrante minachting hebben getoond voor hun verplichtingen op het gebied van de mensenrechten, zich schuldig hebben gemaakt aan ernstige mensenrechtenschendingen en hebben verzuimd samen te werken met de mensenrechtenmechanismen van de Verenigde Naties; dringt in dit verband aan op een fundamentele hervorming van de criteria voor leden van de VN-Mensenrechtenraad; verzoekt de EDEO de aanzet te geven tot en het voortouw te nemen bij het streven naar een gecoördineerd standpunt van de EU en de lidstaten ten aanzien van het lidmaatschap van de VN-Mensenrechtenraad, waarmee een stimulans zou worden gegeven aan een transparanter verkiezingsproces, met name door de stemmen van de EU-lidstaten openbaar te maken en de motivering ervan te vermelden, een daadwerkelijke selectieprocedure, door erop toe te zien dat de drie regionale blokken waarvan de EU-lidstaten lid zijn meer kandidaten voordragen dan dat er zetels zijn, en verantwoordingsplicht van de kandidaten, door nauwkeurig onderzoek te verrichten naar hun vrijwillige toezeggingen evenals naar de mate waarin zij in het verleden medewerking hebben verleend aan de VN-Mensenrechtenraad, de verdragsorganen van de VN en de speciale procedures;

40. veroordeelt met klem alle aanvallen tegen de mandaathouders van de speciale procedure van de VN en tegen de onafhankelijkheid van hun mandaat; roept de lidstaten en de democratische partners van de EU ertoe op deze pogingen vastberaden de kop in te drukken en alle mogelijke maatregelen te nemen om veilige en open ruimten te helpen bieden voor interactie tussen enerzijds personen en maatschappelijke organisaties en anderzijds de Verenigde Naties, haar vertegenwoordigers en mechanismen; vestigt de aandacht op de werkzaamheden van de door de Verenigde Naties ingestelde enquêtecommissies en onderzoeksmissies, die steeds vaker worden ingezet om situaties van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en het internationaal recht inzake de mensenrechten aan te pakken en straffeloosheid te bestrijden;

41. vraagt de EU en haar lidstaten steun te verlenen voor de versterking van regionale mensenrechtensystemen, onder meer door middel van financiële bijstand en het op transregionaal niveau delen van ervaringen; wijst met name op de cruciale rol van toezichthoudende instanties en gerechtelijke mechanismen die in het kader van deze regionale systemen tot stand zijn gebracht, alsook op hun complementariteit met het mensenrechtensysteem van de VN;

42. verzoekt de EU en haar lidstaten om binnen multilaterale fora een leidende rol te vervullen bij het bevorderen van de vaststelling van een universeel erkende definitie van terrorisme, de doelstelling indachtig deze plaag te bestrijden; roept hen voorts ertoe op om, in het kader van de 8e herziening van de mondiale terrorismebestrijdingsstrategie van de VN in 2023,

het voortouw te nemen bij de inspanningen om krachtige bewoordingen op te nemen waarin de negatieve gevolgen van het misbruik van antiterrorismewetgeving en -beleid voor de ruimte voor het maatschappelijk middenveld worden erkend en waarmee alle staten worden aangespoord de nodige stappen te ondernemen om hun antiterrorismewetgeving te hervormen of in te trekken zodat deze geen negatieve gevolgen heeft voor het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenverdedigers; spoort de EU en haar lidstaten aan binnen VN-fora een voortrekkersrol te vervullen bij het opzetten van een constructieve dialoog met maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers, en erop toe te zien dat zij op betekenisvolle wijze betrokken worden bij alle stadia van de ontwikkeling en uitvoering van het antiterrorismebeleid;

43. is ernstig bezorgd over de door autoritaire regimes uitgevoerde toenemende aanvallen tegen de op regels gebaseerde wereldorde, onder meer door de universaliteit van de mensenrechten aan te vechten, door deze rechten te relativeren en te beweren dat zij een door westerse landen ingezet instrument van culturele hegemonie zijn, door het internationaal recht inzake de mensenrechten uit te hollen middels herinterpretatie, en door een hinderpaal te vormen voor de werkwijze van VN-organen en -mechanismen om staten ter verantwoording te roepen voor mensenrechtenschendingen; benadrukt dat de EU de verdediging van het universele karakter van de mensenrechten als hoofdprioriteit moet handhaven en daartoe het voortouw moet nemen bij een pact en moet samenwerken met andere democratieën en gelijkgezinde partners om multilaterale organisaties te versterken en de op regels gebaseerde wereldorde te verdedigen tegen opkomende autoritaire mogendheden; beklemtoont dat de verminderde doeltreffendheid van VN-organen reële kosten met zich brengt in de vorm van conflicten, mensenlevens en menselijk lijden, en ertoe leidt dat landen in het algemeen veel minder goed in staat zijn wereldwijde uitdagingen aan te pakken; verzoekt de EU-lidstaten en gelijkgezinde partners meer te doen om voor een omkering van deze trend te zorgen;

44. onderstreept dat de kandidaturen van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) voor raadgevende status binnen de Economische en Sociale Raad van de VN (Ecosoc) onpartijdig, eerlijk en transparant moeten worden beoordeeld; pleit voor maatregelen met het oog op een eigen zetel voor de Unie in elk multilateraal forum, met inbegrip van de VN-Veiligheidsraad, naast de reeds bestaande permanente zetel van een van de lidstaten in de Veiligheidsraad, hetgeen het vermogen van de EU om op te treden alsook haar consistentie en geloofwaardigheid in de wereld zou versterken; roept de EU en haar lidstaten ertoe op deel te nemen aan het algemene debat van de Algemene Vergadering van de VN en spoort de leden van de Ecosoc aan te blijven strijden tegen de onrechtvaardige belemmeringen waar ngo's mee te maken krijgen bij het aanvragen van Ecosoc-accreditatie, met name voor de ngo's waarvan de aanvragen reeds zeer lang in behandeling zijn;

Eerbiediging van het internationale humanitaire recht

45. stelt bezorgd vast dat het internationale humanitaire recht en de internationale mensenrechtenwetgeving steeds minder worden gerespecteerd, met name in de lopende conflicten wereldwijd; beklemtoont dat het van het allergrootste belang is dat organisaties op het gebied van humanitaire hulp en liefdadigheidsorganisaties alle kwetsbare bevolkingsgroepen ongehinderd en tijdig volledige bijstand kunnen verlenen, en roept alle partijen in gewapende conflicten op bescherming te bieden aan burgers en humanitaire en medische hulpverleners en aan personen die werkzaam zijn in de media- en educatieve sectoren; dringt erop aan in regio's waar oorlog is of gevochten wordt stelselmatig humanitaire corridors in te richten, teneinde burgers die gevaar lopen in staat te stellen het gebied te verlaten, en veroordeelt met klem alle aanvallen op de burgers in kwestie;

46. wijst erop dat het internationaal humanitair recht als leidraad moet dienen voor het EU-beleid met betrekking tot situaties van bezetting of annexatie van grondgebied en onderstreept het belang van het waarborgen van de consistentie van het beleid met betrekking tot deze situaties; benadrukt de verantwoordelijkheid van in de EU gevestigde ondernemingen om de hoogste zorgvuldigheidsnormen toe te passen op elke economische of financiële activiteiten in of met deze gebieden, en om te zorgen voor strikte naleving van het internationaal recht en het EU-sanctiebeleid, indien van toepassing;

Bestrijding van straffeloosheid en versterking van het internationale strafrecht

47. beklemtoont het verband tussen mensenrechtenschendingen en wijdverbreide straffeloosheid en het gebrek aan verantwoordingsplicht in door conflicten getroffen regio's en landen; verwelkomt met klem de niet-aflatende inspanningen van het ICC voor het aanpakken van straffeloosheid; verzoekt de EU en haar lidstaten het ICC voldoende steun te geven, teneinde het in staat te stellen zijn werk te doen; veroordeelt nogmaals de voortdurende pogingen om de legitimiteit en het werk van het ICC te ondermijnen; verzoekt de EU en haar lidstaten zich te blijven inspannen om deze te bestrijden en te reageren op bedreigingen en sancties tegen mensenrechtenverdedigers en getuigen die samenwerken met het ICC; benadrukt de cruciale rol van het ICC bij het uitvoeren van onderzoeken naar oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid; verzoekt de EU en haar lidstaten de samenwerking met het ICC inzake het voorkomen en bestrijden van dergelijke misdaden

voort te zetten; is verheugd over de aanhoudende steun van de EU en de EU-lidstaten voor het ICC en verzoekt de EU-lidstaten deze inzet ook tot uiting te laten komen ten aanzien van de duurzame financiering die nodig is om ervoor te zorgen dat het recht zijn loop heeft in alle zaken die aan het ICC worden voorgelegd;

48. dringt er bij de EU op aan de aanklager bij het Internationaal Strafhof te ondersteunen bij het onderzoek naar en de vervolging van vermoedelijke daders van oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en mogelijk genocide, door politieke steun te verlenen, al het bewijsmateriaal waarover zij beschikt, met inbegrip van inlichtingen, informatie en gegevens uit open bronnen, satellietbeelden en onderschepte communicatie, te verzamelen en beschikbaar te stellen, en voldoende personele en financiële middelen ter beschikking te stellen van de algemene begroting van het ICC, teneinde de onafhankelijkheid en onpartijdigheid ervan volledig te beschermen;

49. verzoekt de Unie en haar lidstaten om hun partnerlanden ertoe aan te sporen het Verdrag van Rome te ratificeren en zo de jurisdictie van het ICC uit te breiden; verzoekt de EU te handelen overeenkomstig besluit 2011/168/GBVB van de Raad betreffende het Internationaal Strafhof ([26]), waarbij de EU een krachtig standpunt moet innemen ten aanzien van het misdrijf agressie, overeenkomstig de resolutie van het Parlement van 17 juli 2014 over het misdrijf agressie ([27]);

50. verzoekt de Commissie nogmaals een alomvattend EU-actieplan te ontwikkelen voor het aanpakken van straffeloosheid, waaronder hoofdstukken over de belangrijke rol van organisaties van het maatschappelijk middenveld bij het aanpakken van straffeloosheid en over hun bescherming in alle situaties waarin dat van toepassing is, en over de maatregelen voor het aanpakken van straffeloosheid met betrekking tot gendergerelateerd seksueel geweld, met inbegrip van schendingen van seksuele en reproductieve rechten in conflictsituaties; verzoekt de EU en haar internationale partners optimaal gebruik te maken van alle relevante instrumenten voor het aanpakken van straffeloosheid, waaronder steun voor universele jurisdictie op nationaal niveau en speciale tribunalen op nationaal en internationaal niveau, ook voor het misdrijf agressie, en flexibele mechanismen voor samenwerking en financiering te ontwikkelen, om snel bewijzen van misdrijven te kunnen verzamelen en analyseren; verzoekt de Commissie erop toe te zien dat bij de inzet van deze instrumenten voor coördinatie en complementariteit met andere relevante instrumenten van de EU en de lidstaten wordt gezorgd; spoort de Commissie aan een ambitieus programma te ontwikkelen om zowel de lidstaten als derde landen beter in staat te stellen het beginsel van universele jurisdictie in hun nationale rechtsstelsels toe te passen;

Vooruitgang in de richting van een universeel verbod op de doodstraf en de preventie van foltering en andere vormen van mishandeling

51. herhaalt zijn principiële verzet tegen de doodstraf, hetgeen een wrede, inhumane en onterende straf is, met een onomkeerbaar karakter; benadrukt dat de EU zich aanhoudend moet inzetten voor een universeel verbod op de doodstraf, als prioritaire doelstelling van zijn extern mensenrechtenbeleid; roept de EU en haar lidstaten op om in alle internationale fora voor afschaffing te pleiten, teneinde zo veel mogelijk steun voor dit standpunt te verzamelen; moedigt de voortdurende inspanningen van de VN-organen voor de universele afschaffing van de doodstraf aan, in overeenstemming met de resoluties van de Algemene Vergadering van de VN; veroordeelt in krachtige bewoordingen de handhaving in landen over de hele wereld van blasfemiewetten die de doodstraf mogelijk maken; herinnert eraan dat de vrijheid om zijn of haar eigen religie te kiezen, of om te geloven of in het geheel niet te geloven, een fundamenteel mensenrecht is waar geen doodstraf of onterende behandeling op mag staan; verzoekt alle landen die dit nog niet hebben gedaan de doodstraf af te schaffen of een onmiddellijk moratorium af te kondigen, bij wijze van eerste stap in de richting van afschaffing; dringt er bovendien bij de betrokken landen op aan de lijst van misdrijven of misdrijven waarop de doodstraf staat, te beperken; pleit voor transparantie omtrent doodstraffen en executies in de landen die deze statistieken niet vrijgeven;

52. veroordeelt alle gevallen van foltering en onmenselijke of onterende behandeling, gedwongen verdwijningen, willekeurige arrestaties en buitengerechtelijke executies en betreurt het feit dat veel landen zich hier onverminderd schuldig aan maken; vindt het uitermate zorgwekkend dat foltering wereldwijd steeds vaker wordt toegepast, alsook het feit dat de daders veelal ongestraft blijven; wijst op de belangrijke rol van maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers in de strijd tegen foltering en andere vormen van mishandeling;

([26]) Besluit 2011/168/GBVB van de Raad van 21 maart 2011 betreffende het Internationaal Strafhof en tot intrekking van Gemeenschappelijk Standpunt 2003/444/GBVB (PB L 76 van 22.3.2011, blz. 56).

([27]) PB C 224 van 21.6.2016, blz. 31.

Woensdag, 18 januari 2023

Een antwoord bieden op de mondiale uitdagingen inzake mensenrechten en democratie

Respons op en herstel na de COVID-19-pandemie

53. maakt zich grote zorgen over de negatieve langetermijngevolgen van de COVID-19-pandemie voor zowel de algemene situatie van democratie als mensenrechten wereldwijd; benadrukt de onevenredige negatieve impact op groepen in de meest kwetsbare situaties, waaronder vrouwen, kinderen, mensen met een handicap, personen met een bepaalde chronische ziekte, ouderen, lhbtiq-personen, armen, mensen die tot een etnische of religieuze minderheid behoren, vluchtelingen en migranten, en mensen die in de gevangenis zitten of zich in detentie bevinden; is voorts bezorgd over vertragingen en belemmeringen bij de toegang tot gezondheidszorg en daaruit voortvloeiende de toename van onbedoelde zwangerschappen, seksueel en gendergerelateerd geweld, onveilige abortussen en sterfte van moeders en pasgeborenen; betreurt het gebruik van de maatregelen voor de preventie van COVID-19 als excuus om bezoeken van familieleden of advocaten aan detentiefaciliteiten te weigeren en de rechten van gedetineerden te schenden; prijst de rol die mensenrechtenactivisten en journalisten hebben gespeeld, waarbij ze soms zelfs hun leven op het spel hebben gezet, door te berichten over mensenrechtenschendingen gedurende de pandemie of te proberen deze te voorkomen;

54. herhaalt dat het genot van het hoogst haalbare niveau van gezondheid en universele toegang tot gezondheidszorg behoren tot de grondrechten van elk mens, zonder onderscheid; verzoekt de EU en haar lidstaten de verdediging van deze rechten te ondersteunen, met name in landen en regio's waar gezondheidsdiensten het dunst gezaaid zijn en dringt er bij landen op aan vooruitgang te boeken bij het vergemakkelijken van de toegang tot gezondheidszorg; dringt erop aan dat de EU financiële steun blijft bieden aan de ontwikkeling en het wereldwijde aanbod van COVID-19-vaccins, het geven van voorlichting over de voordelen van vaccinatie, en verbetering van de beschikbaarheid, toegankelijkheid en betaalbaarheid van vaccinatie, ter preventie van ziekten die door een vaccin kunnen worden voorkomen;

55. herhaalt dat persoonlijke vrijheid, vrijheid van vergadering, vrijheid van denken, geweten, godsdienst en overtuiging evenals de vrijheid van meningsuiting hoekstenen van democratie zijn; maakt zich grote zorgen over de toenemende inzet van technologieën voor massasurveillance om deze vrijheden in te perken, met name door autoritaire regimes, onder het mom van maatregelen voor de preventie van COVID-19; dringt aan op een algeheel en doeltreffend verbod op de verkoop van technologieën voor massasurveillance; dringt erop aan meer de doen aan de enorme hoeveelheid desinformatie en complottheorieën online, onder andere uit de koker van autoritaire regimes, alsmede van niet-statelijke actoren;

Rechten van de vrouw, empowerment van vrouwen en gendergelijkheid

56. veroordeelt het feit dat nog geen enkel land in de wereld gendergelijkheid heeft weten te realiseren; onderstreept dat er in alle regio's van de wereld nog steeds sprake is van wijdverbreid gendergerelateerd geweld en intersectionele discriminatie; onderstreept dat vrouwen en meisjes nog altijd de voornaamste slachtoffers zijn in gewelddadige crises en dat seksueel, op gender gebaseerd geweld en schending van de reproductieve rechten doorgaan in de wereld, met name als oorlogswapen in gewapende conflicten; benadrukt dat met name vrouwelijke mensenrechtenactivisten, journalisten en advocaten in snel toenemende mate het slachtoffer worden van intimidatie online en aanhoudende bedreigingen en aanvallen;

57. wijst met grote bezorgdheid op de toename van gendergerelateerd en huiselijk geweld en betreurt de achteruitgang op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in zowel ontwikkelingslanden als ontwikkelde landen; roept de EU en haar lidstaten nogmaals op volledig steun te geven aan het recht van vrouwen op lichamelijke integriteit, waardigheid en het autonoom nemen van beslissingen, en gendergerelateerd en huishoudelijk geweld doeltreffend te bestrijden; wijst erop dat vrouwen, ondanks de inspanningen van de EU, nog steeds een minderheid vormen in leidinggevende functies, minder verdienen voor dezelfde verantwoordelijkheden en functies als mannen, en dat hun mogelijkheden en vaardigheden worden onderschat of ondermijnd vanwege hun gender;

58. verzoekt de EU en haar internationale partners meer te doen om te waarborgen dat vrouwen, meisjes en kwetsbare groepen gelijke rechten kunnen genieten en om gelijke kansen voor iedereen te waarborgen; dringt aan op een wereldwijde uitbanning van wetten en praktijken die vrouwen beletten hun rechten uit te oefenen, met name het recht op onderwijs, werk en deelname aan politieke en openbare besluitvorming; betreurt situaties waarin vrouwen en huishoudens met een vrouw aan het hoofd, met name in humanitaire crisisgebieden, de toegang tot humanitaire hulp en essentiële diensten wordt ontzegd, omdat de nationale en lokale autoriteiten erop aandringen dat deze diensten door vrouwelijke werknemers worden verleend terwijl tegelijkertijd de toegang van vrouwen tot werk wordt beperkt; verzoekt de staten die dit nog niet hebben gedaan het Verdrag van Istanbul te ratificeren en uit te voeren;

59. spreekt zijn krachtige veroordeling uit over gedwongen huwelijken, huisarrest, verkrachting en andere vormen van vernederende behandeling van vrouwen; verzoekt de Commissie en de SVEU voor de mensenrechten de kwestie van huwelijken op jonge leeftijd en gedwongen huwelijken aan te pakken;

60. herinnert staten aan hun verplichting toegang te garanderen tot uitgebreide diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met inbegrip van moderne anticonceptiemethoden, veilige en legale abortus, gezondheidszorg tijdens, voor en na de zwangerschap, kunstmatige voortplanting en toegang tot informatie en voorlichting over seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, waaronder uitgebreide seksuele voorlichting, zonder enige vorm van discriminatie; dringt erop aan de wettelijke rechten en bescherming verder te versterken en belemmeringen voor de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten wereldwijd weg te nemen; herhaalt zijn oproep om het recht op veilige en legale abortus op te nemen in het Handvest; is ingenomen met de publicatie van de geactualiseerde richtsnoeren van de Wereldgezondheidsorganisatie met essentiële aanbevelingen voor gezondheidsstelsels voor de verstrekking van abortuszorg; verzoekt de EU en haar lidstaten om seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, met inbegrip van de toegang tot abortus, volledig te ondersteunen en te bevorderen in multilaterale en bilaterale betrekkingen overeenkomstig internationale mensenrechtenwetgeving en -normen;

61. dringt aan op meer gezamenlijke inspanningen om een eind te maken aan het gebruik van seksueel geweld als oorlogswapen en aan de straffeloosheid voor de plegers van dergelijk geweld; roept de Commissie op zich ervoor in te zetten om de praktijk van genitale verminking van vrouwen volledig uit te roeien; dringt aan op een grotere inzet en steun van de EU voor de bescherming van de rechten van vrouwen in derde landen bij haar inspanningen op het gebied van conflictpreventie en -oplossing, vredeshandhaving, humanitaire hulp en wederopbouw na conflicten, overgangsjustitie en de bevordering van mensenrechten en democratische hervormingen, met bijzondere aandacht voor de rechten van vrouwen die te maken hebben met vijandigheid, discriminatie of stigmatisering, zwanger zijn of pasgeboren kinderen hebben, of werkloos zijn of in armoede leven;

62. herhaalt dat degelijk optreden nodig is om de volledige uitvoering van GAP III te waarborgen; verzoekt de EU, zoals uiteengezet in het genderactieplan III, intersectionaliteit krachtig aan te pakken door een beleid te ontwikkelen ter bestrijding van de meervoudige discriminatie waarmee de miljoenen vrouwen en meisjes worden geconfronteerd die het slachtoffer zijn van op kaste gebaseerde schendingen van burgerlijke, politieke, economische, sociale en culturele rechten, waaronder seksueel misbruik en geweld, ontheemding, gedwongen arbeid en/of schuldarbeid, prostitutie en mensenhandel;

63. veroordeelt nogmaals commercieel draagmoederschap, een mondiaal fenomeen waardoor vrouwen overal ter wereld worden blootgesteld aan uitbuiting en mensenhandel en waarvan financieel en sociaal kwetsbare vrouwen specifiek doelwit zijn; beklemtoont de zware impact van deze praktijk op vrouwen, vrouwenrechten, de gezondheid van vrouwen en gendergelijkheid en onderstreept de grensoverschrijdende gevolgen ervan; dringt aan op een Europees rechtskader om de negatieve gevolgen van commercieel draagmoederschap aan te pakken;

64. veroordeelt wetgeving, beleid en praktijken die de selectie van kinderen op grond van geslacht, ras, handicap of om andere gronden mogelijk maken;

Rechten van het kind

65. vindt dat de rechten van het kind in alle onderdelen van het extern beleid van de EU stelselmatig en consistent moeten worden bevorderd en verdedigd; dringt aan op meer onderling gecoördineerde inspanningen voor de bescherming van de rechten van het kind in crisis- of noodsituaties, en verwelkomt de conclusies van de Raad dienaangaand; vindt het zorgwekkend dat de toename van dergelijke crises in de wereld, in combinatie met de langetermijngevolgen van de COVID-19-pandemie, geresulteerd heeft in steeds meer schendingen van de rechten van het kind wereldwijd, inclusief geweld, gedwongen (kind-)huwelijken, seksueel misbruik, waaronder genitale verminking, mensenhandel, gedwongen scheiding van kinderen van hun ouders en andersom in gevallen van moderne slavernij, kinderarbeid, aanwerving als kindsoldaten, ontoereikende toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, ondervoeding en extreme armoede; beklemtoont de onevenredige en langetermijneffecten van voedselonzekerheid op kinderen, die niet alleen gevolgen heeft voor hun gezondheid en ontwikkeling, maar ook voor hun scholing, en leidt tot een toename van de schandelijke praktijk van kindhuwelijken; wijst erop dat nog steeds een groot aantal kinderen in de wereld wordt gedwongen te werken, meestal onder gevaarlijke omstandigheden, op moeilijk bereikbare plaatsen zoals mijnschachten, bij de winning van grondstoffen, waaronder zeldzame mineralen, in de industrie en in de landbouw; onderstreept dat 2021 het Internationaal Jaar van de uitroeiing van kinderarbeid was en refereert aan het “zero tolerance”-beleid van de EU op dit vlak; roept de landen die het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind nog niet hebben geratificeerd op dit zo snel mogelijk te doen;

66. betreurt de voortdurende aanvallen op kinderen worden gebruikt als oorlogswapen; herhaalt dat minderjarigen vanwege hun kwetsbaarheid vaak de eerste slachtoffers zijn van geweld in door oorlog geteisterde gebieden, met name als het gaat om etnische represailles door oorlogvoerende stammen, groepen en etniciteiten; veroordeelt de gedwongen rekrutering van minderjarige kinderen in oorlogsgebieden, alsook hun instrumentalisering en het op hen gerichte gebruik van seksueel geweld; benadrukt dat er trajecten voor re-integratie en genoegdoening moeten worden gecreëerd voor kinderen waarvan de rechten zijn geschonden en dat de VN-agenda inzake kinderen en gewapende conflicten in alle externe acties van de EU moet worden geïntegreerd; verzoekt de betrokken lidstaten te zorgen voor de bescherming van kinderen die onderdaan zijn van deze lidstaten en die in een derde land gevangen of vastgehouden worden; verzoekt de Commissie haar inspanningen op te voeren om straffeloosheid voor oorlogsmisdaden tegen kinderen te bestrijden, haar samenwerking met op kinderen gerichte humanitaire organisaties en ngo's te versterken en de rechten van kinderen in hun samenwerking en partnerschap met derde landen te waarborgen;

67. benadrukt dat in het bijzonder het recht op onderwijs onder druk staat, met name door COVID-19 maar ook als gevolg van religieus extremisme en discriminatie van meisjes op basis van gender; uit zijn bezorgdheid over het van school sturen van zwangere tieners; herinnert eraan dat elk kind recht heeft op uitgebreide seksuele voorlichting die niet-discriminerend, empirisch onderbouwd, wetenschappelijk accuraat en aan de leeftijd aangepast is en schadelijke gendernormen aanpakt; verzoekt de EU meer te doen om voor toegang tot onderwijs te zorgen, waaronder in de vorm van innovatieve oplossingen om de door nationale autoriteiten opgeworpen obstakels te omzeilen; verzoekt de Commissie en EDEO derde landen meer te helpen bij het implementeren van aanpassingen aan de uitdagingen op onderwijsvlak naar aanleiding van de COVID-19-pandemie; beklemtoont dat ondersteuning kan worden geboden in de vorm van meer financiering via NDICI — Europa in de wereld, maar ook in de vorm van assistentie bij de opbouw van capaciteit en de ontwikkeling van goede praktijken op basis van de lessen die geleerd zijn via de EU-delegaties in de wereld; benadrukt dat het veranderende internationale klimaat wellicht een financiële oplossing vereist die een respons van meerdere donoren mogelijk maakt om het groeiende financieringstekort te dekken ter verwezenlijking van duurzame-ontwikkelingsdoelstelling 4 van de VN, die gericht is op inclusief en rechtvaardig kwaliteitsonderwijs en het bevorderen van mogelijkheden tot levenslang leren voor iedereen;

68. verzoekt de Commissie en de EDEO robuuste financiering voor onderwijs te handhaven via alle beschikbare instrumenten van de EU voor externe financiering, in overeenstemming met de benchmark van 10 % voor onderwijs in NDICI — Europa in de wereld; verzoekt de Commissie en de EDEO de overheden van derde landen ook te ondersteunen bij het opbouwen en de verdere ontwikkeling van sterkere gendergevoelige en inclusieve onderwijsstelsels; wijst erop dat de toegang van vrouwen tot onderwijs door de VN als grondrecht is erkend; is van mening dat het bevorderen van de toeging tot onderwijs voor meisjes en het ondersteunen van de deelname van vrouwen aan onderwijs en loopbanen op het gebied van wetenschap, technologie, engineering en wiskunde prioritair een centraal beleidsdoel voor de EU moet zijn; dringt er in dit verband op aan dat meisjes de kans krijgen om hun opleiding af te ronden, toegang krijgen tot diensten en informatie die op hun leeftijdsgroep zijn afgestemd en vrij zijn van discriminatie en gendervooroordelen, en gelijke kansen krijgen tot ontplooiing; wijst er met klem op dat gendergerelateerde belemmeringen voor onderwijs moeten worden aangepakt, zoals wetten, beleidsmaatregelen en schadelijke sociaal-culturele normen die meisjes verhinderen hun opleiding voort te zetten in geval van zwangerschap, huwelijk of moederschap; pleit ervoor genderstereotypen en schadelijke sociaal-culturele normen aan te pakken door middel van onderwijs, en geweld te voorkomen met behulp van gendergevoelig onderwijs;

Rechten van ouderen

69. verzoekt de EU en haar lidstaten nieuwe wegen te verkennen voor het versterken van de rechten van ouderen; onderstreept de uitdagingen voor ouderen wat betreft het volledig genieten van hun rechten, waaronder leeftijdsdiscriminatie, armoede, geweld, ontoereikende sociale bescherming, gezondheidszorg en andere essentiële diensten, alsook belemmeringen voor het vinden van werk; wijst in het bijzonder op het werk van de Open Werkgroep van de VN inzake vergrijzing met betrekking tot een juridisch bindend instrument ter versterking van de bescherming van de mensenrechten van ouderen, en roept de EU en haar lidstaten op te overwegen dat werk actief te ondersteunen;

Rechten van personen met een handicap

70. juicht de goedkeuring van de strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030 toe, als instrument voor het wereldwijd verbeteren van de situatie van personen met een handicap en hun rechten, in het bijzonder aangaande armoede en discriminatie, maar ook wat betreft problemen bij de toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en werk, en deelname aan het politieke leven; dringt aan op een systematische interne en externe uitvoering van deze strategie; onderstreept dat de zorg voor personen met een handicap in de regel op de schouders van hun gezins- en familieleden, met name vrouwen, terecht komt, en roept de EU op derde landen te helpen bij het ontwikkelen van beleid voor ondersteuning van hen die de zorg voor personen met een handicap op zich nemen;

71. verzoekt de Commissie en de lidstaten meer inspanningen te leveren om gelijke rechten voor personen met een handicap te bevorderen door middel van extern optreden van de EU; onderstreept de noodzaak van een gestructureerde dialoog met organisaties van personen met een handicap in partnerlanden om te zorgen voor een zinvolle deelname en succesvolle betrokkenheid bij de planning, uitvoering en monitoring van EU-instrumenten voor externe financiering; benadrukt de noodzaak om kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten aan te sporen hervormingen door te voeren om de situatie van personen met een handicap te verbeteren en verzoekt de Commissie hen bij te staan bij de ontwikkeling van een gestructureerd proces voor de raadpleging van personen met een handicap en hun vertegenwoordigende organisaties; dringt erop aan dat EU-delegaties worden voorzien van investeringen, opleiding en capaciteitsopbouw om de bepalingen van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap inzake humanitaire actie en internationale samenwerking ten uitvoer te leggen;

Onverdraagzaamheid, vreemdelingenhaat en discriminatie

72. beklemtoont zijn afwijzing en veroordeling van onverdraagzaamheid, vreemdelingenhaat en discriminatie op grond van ras, etniciteit, nationaliteit, sociale klasse, handicap, kaste, godsdienst, overtuiging, leeftijd, geslacht, seksuele oriëntatie of genderidentiteit, die er in grote delen van de wereld toe leidt dat mensen worden vermoord en vervolgd, vooral in conflictsituaties; beklemtoont dat racisme, discriminatie, vreemdelingenhaat, religieuze vervolging en de daaraan gerelateerde onverdraagzaamheid overal in de wereld onverminderd een groot probleem vormen, hetgeen leidt tot schendingen van de rechten in alle aspecten van het leven, waaronder toegang tot onderwijs, gezondheidszorg, werk en toegang tot de rechter, en dat deze kwesties door de COVID-19-pandemie verder zijn verergerd; verzoekt de EU en haar lidstaten het voortouw te nemen in de mondiale strijd tegen antisemitisme, en verwelkomt de vaststelling van de desbetreffende EU-strategie; verzoekt de Commissie, de EDEO en de delegaties van de EU om, in samenwerking met de lidstaten en met input van het Parlement, specifieke lokale strategieën te ontwikkelen om discriminatie op basis van kaste te helpen bestrijden in landen die daar het meest mee te maken hebben, in dialoog met lokale vertegenwoordigers en maatschappelijke organisaties, en hen uit te nodigen voor raadplegingen die uit EU-overeenkomsten of -instrumenten, waaronder mensenrechtendialogen, voortvloeien;

73. beveelt aan dat het Parlement in al zijn relevante commissies (de Commissie buitenlandse zaken, ontwikkeling en internationale handel en de Subcommissie mensenrechten) en delegaties aandacht besteedt aan discriminatie op grond van kaste, een contactpersoon voor discriminatie op grond van kaste aanwijst en bij bezoeken aan landen die met deze kwestie te maken hebben, overleg pleegt met Dalit-organisaties, discriminatie op grond van kaste ter sprake brengt bij de tegenhangers van het Parlement en bij de autoriteiten, en een hoorzitting houdt om de acties en vooruitgang van de EU te evalueren in het kader van de Internationale Dag voor de uitbanning van rassendiscriminatie;

Nationale, etnische en taalkundige minderheden

74. betreurt dat veel landen ondanks hun toezeggingen om minderheden te beschermen, beleid nastreven dat is gebaseerd op de gedwongen assimilatie van nationale, etnische en linguïstische minderheden zonder inachtneming van hun rechten; beklemtoont dat minderheden bij militaire spanning of conflicten geen doelwit of instrument mogen worden; herinnert aan de verplichtingen van staten op basis van internationale verdragen en overeenkomsten om de rechten van deze minderheden op hun respectieve grondgebied te beschermen; verzoekt de regeringen van EU-partnerlanden om de rechten van nationale, etnische en linguïstische minderheden, met inbegrip van hun cultuur, taal, godsdienst, tradities en geschiedenis, te eerbiedigen teneinde hun diversiteit en taalkundige en culturele identiteit in stand te houden; roept de EU en haar lidstaten op om deze partnerlanden hiertoe actief te ondersteunen; verzoekt de Commissie om de bescherming van de mensenrechten en fundamentele vrijheden van personen die tot minderheden behoren wereldwijd te ondersteunen, onder meer in het kader van haar thematische programma's van NDICI — Europa in de wereld;

Rechten van lhbtiq'ers

75. veroordeelt met klem de schendingen van de mensenrechten, waaronder discriminatie, stigmatisering, willekeurige detentie, foltering, vervolging en moorden waar lhbtiq-personen over de hele wereld nog steeds mee te maken krijgen; meent dat praktijken en geweld tegen individuen op basis van hun werkelijke of waargenomen seksuele geaardheid, genderidentiteit, genderexpressie of geslachtskenmerken niet ongestraft mogen blijven en moeten worden uitgeroeid; benadrukt dat lhbtiq'ers en hun verdedigers overal ter wereld nog altijd te kampen hebben met mensenrechtenschendingen, waaronder discriminatie, stigmatisering, vervolging, geweld en moord; verzoekt de EU haar inspanningen op te voeren om ervoor te zorgen dat lhbtiq'ers zowel intern als extern hun mensenrechten ten volle kunnen genieten, en een leidende rol te spelen bij de verdediging van hun bescherming in haar externe beleid; dringt aan op volledige tenuitvoerlegging van de strategie voor gelijkheid van lhbtiq'ers 2020-2025, als hét instrument van de EU om de situatie van deze groep personen wereldwijd te verbeteren; verzoekt de EU-instellingen het goede voorbeeld te geven door de rechten van lhbtiq'ers over de

hele wereld proactief te verdedigen en door de EU-richtsnoeren in het gehele buitenlands beleid van de EU grondig en consequent toe te passen om het genot van alle mensenrechten door lhbtiq'ers te bevorderen en te beschermen;

Vrijheid van meningsuiting, mediavrijheid en recht op informatie

76. onderstreept dat de vrijheid van meningsuiting, zowel online als offline, en de toegang tot betrouwbare informatie van primordiaal belang zijn voor democratie en een bloeiende civiele ruimte; uit zijn diepe bezorgdheid over de toenemende beperkingen en schendingen van het recht op privacy, vrijheid van meningsuiting, vrijheid van informatie en vrijheid van vereniging en vergadering die in veel landen wereldwijd worden opgelegd door statelijke en niet-statelijke actoren, met name voor journalisten, door middel van censuur of de noodzaak van zelfcensuur en het misbruik van wetten inzake terrorismebestrijding, witwassen van geld, smaad en corruptie, die dienen om journalisten, maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers het zwijgen op te leggen; veroordeelt het gebruik van al te brede terminologie waardoor autoriteiten talloze handelingen kunnen verbieden en legitiem werk op het gebied van mensenrechten strafbaar kunnen stellen, alsook het ontbreken van voldoende waarborgen voor de mensenrechten in veel van deze vormen van wetgeving, met name wat betreft het recht op een eerlijk proces; hekelt bovendien het gebruik van technologieën zoals spyware om journalisten te vervolgen of hun werk te belemmeren of te controleren; maakt zich daarnaast ernstige zorgen over het lichamelijke welzijn van journalisten, de aanvallen op hen, met inbegrip van buitengerechtelijke moorden en willekeurige opsluiting, en het feit dat tot nu toe in 2022 meer dan 61 journalisten en mediamedewerkers zijn vermoord;

77. verzoekt de Commissie de vrijheid van meningsuiting te waarborgen en de toegang van het publiek tot informatie via internet te waarborgen als manieren om de vrijheid van meningsuiting te verwezenlijken; veroordeelt de brute onderdrukking en het gebruik van geweld, intimidatie, willekeurige detentie en buitengerechtelijke executies tegen vreedzame demonstranten in een aantal derde landen;

78. verzoekt de EU ondersteuning te geven aan betrouwbare media en informatiebronnen die bijdragen aan verantwoordingsplicht van de autoriteiten en aan democratische transities; geeft aan zich zorgen te maken over het veel voorkomende gebruik van strategische rechtszaken tegen publieke participatie (SLAPP's) om journalisten, activisten en mensenrechtenverdedigers, met inbegrip van verdedigers van rechten op het gebied van het milieu, overal in de wereld de mond te snoeren; benadrukt dat deze praktijk de ruimte voor maatschappelijke organisaties en mensenrechtenverdedigers over de hele wereld verder beperkt, in een context waarin de civiele ruimte al enkele jaren voortdurend krimpt, met toenemende aanvallen op het recht op vrijheid van meningsuiting, vrijheid van informatie en vrijheid van vereniging en vergadering door overheidsinstanties en particuliere actoren; juicht in dit verband het voorstel van de Commissie toe voor een richtlijn inzake de bescherming van journalisten en mensenrechtenverdedigers tegen onrechtmatige gerechtelijke procedures en SLAPP's;

79. dringt er bij de Commissie en de EDEO op aan om in overleg met de lidstaten een strategie te ontwikkelen om het veel voorkomende gebruik van SLAPP's tegen mensenrechtenverdedigers, journalisten, activisten en werknemers wereldwijd aan te pakken; verzoekt de Commissie en de EDEO voorts richtsnoeren op te nemen over manieren om slachtoffers van SLAPP's doeltreffende bescherming te bieden, onder meer door middel van financiële bijstand ter dekking van juridische kosten, in een dergelijke strategie; verzoekt de EU-delegaties SLAPP's te documenteren en op te nemen in hun monitoring-, rapportage- en beoordelingsactiviteiten; spoort wetgevers in derde landen aan wetgeving met hetzelfde doel te ontwikkelen, in het kader van algemene initiatieven gericht op ondersteuning en waarborging van de vrijheid van meningsuiting, waaronder mediavrijheid en -pluralisme;

80. juicht het toe dat de Commissie voornemens is middels het Actieplan voor Europese democratie financiering toe te kennen aan projecten voor juridische en praktische bijstand aan journalisten, waaronder buiten de EU; roept de EU op meer te doen om journalisten die waar dan ook in de wereld op de korrel worden genomen, bijstand te verlenen, om hun veiligheid te waarborgen, onder meer door het bieden van een veilig onderkomen en middelen om hun werk voort te zetten ingeval zij hun verblijfplaats moeten verlaten, en door op dit gebied nauw samen te werken met partnerlanden, met name in het kader van EU-partnerschapsovereenkomsten met derde landen; verwelkomt de rol dienaangaand van programma's zoals Media4Democracy en de met middelen van de EU gefinancierde activiteiten van de European Endowment for Democracy;

81. geeft uiting aan zijn ernstige bezorgdheid over de beperkingen van de academische vrijheid en de toename van censuur en gevangenneming van wetenschappers overal ter wereld, die belangrijke gevolgen hebben voor het recht op onderwijs; verzoekt de EU en de lidstaten met klem hun diplomatieke inspanningen en noodhulp en bescherming in noodsituaties op te voeren middels bilaterale en multilaterale contacten in verband met bedreigingen van en aanvallen op de academische vrijheid door statelijke en niet-statelijke actoren; verzoekt de Commissie de steun op hoog niveau aan de Global Campus of Human Rights als belangrijk voorbeeld van de steun van de EU voor mensenrechteneducatie overal ter wereld te waarborgen;

Recht op vrijheid van denken, geweten, godsdienst of overtuiging

82. wijst erop dat het in 2021 40 jaar geleden was dat de VN-Verklaring over de uitbanning van alle vormen van intolerantie en discriminatie op grond van religie of overtuiging werd aangenomen; herinnert eraan dat vrijheid van gedachte, geweten, godsdienst of overtuiging een grondrecht van ieder mens is en gelijkelijk van toepassing is op alle personen; stelt met grote zorg vast dat het recht van de vrijheid van gedachte, van geweten en van godsdienst, met inbegrip van het recht om te geloven of niet te geloven, om zich als atheïst of agnost te identificeren en om niet-religieuze overtuigingen uit te dragen door middel van expressie, onderwijs en praktijk en het recht om van geloof te veranderen of zijn geloof te verlaten, in veel landen overal in de wereld nog altijd wordt geschonden; beklemtoont de negatieve impact van de COVID-19-pandemie, in de wetenschap dat sommige regeringen de pandemie nog altijd als excuus gebruiken voor aanhoudende discriminerende praktijken, inclusief geweld tegen en het tot zondebok verklaren van religieuze minderheden; veroordeelt het geweld tegen en de vervolging van mensen die tot minderheden behoren op grond van hun religie of levensovertuiging; betreurt dat dit tal van religieuze gemeenschappen en groepen mensen met een bepaalde overtuiging treft, evenals groepen mensen die atheïst, humanist of agnosticus zijn of zich met geen enkele godsdienst identificeren; stelt met grote bezorgdheid vast dat niet-religieuze, seculiere en humanistische organisaties in een aantal landen steeds meer te kampen hebben met vervolging, met inbegrip van ongekende golven van gevallen van aanzetten tot geweld tegen hen, en met haat en moord;

83. hekelt de aanvallen op talloze individuen en maatschappelijke organisaties omdat zij religieuze overtuigingen vreedzaam in twijfel trekken, bekritiseren of satirisch benaderen, en herinnert eraan dat het uiten van kritische meningen over godsdienst een legitieme uiting van de vrijheid van denken of artistieke schepping is;

84. toont zich voorts bezorgd over het misbruik en de manipulatie van godsdienst om intolerantie te bevorderen of mensenrechten te ondermijnen, zoals de rechten van lhbtiq'ers en vrouwen, in het bijzonder seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, evenals het recht van kinderen op vrije gedachte en gewetens- en godsdienstvrijheid;

85. verzoekt de EU en haar lidstaten meer te doen voor het beschermen van het recht van gedachte, van geweten en van godsdienst, met inbegrip van het recht om te geloven of niet te geloven, deze kwesties in de mensenrechtenfora van de VN aan te kaarten, en samen te werken met de relevante mechanismen en commissies van de VN; verzoekt de Commissie en de Raad ambitieuze programma's uit te voeren om dit recht wereldwijd te verdedigen, onder meer door internationale inspanningen om bewijsmateriaal van gruweldaden die zijn begaan vanwege geloof of religie te verzamelen aan te moedigen en te ondersteunen, de daders voor de rechter te brengen, de strafmaat effectief te maken en slachtoffers te compenseren; verzoekt de Raad, de Commissie, de EDEO en de lidstaten om in samenwerking met derde landen in al het externe beleid van de EU maatregelen ter voorkoming en bestrijding van haatmisdrijven vast te stellen; verzoekt de EDEO en de EU-delegaties in voorkomend geval confessionele organisaties uit te nodigen om deel te nemen aan hun dialogen met het maatschappelijk middenveld om het mensenrechtenbeleid af te stemmen op de landspecifieke religieuze en culturele context, onder meer vanwege de rol van sommige confessionele organisaties bij de respons op humanitaire crises; constateert dat het deel van de bevolking dat zich niet met een bepaalde religie identificeert niet mag worden veronachtzaamd in het kader van het EU-beleidskader inzake de vrijheid van gedachte, geweten, godsdienst en levensovertuiging; verzoekt om een evaluatie van de EU-richtsnoeren van 2013 voor de bevordering en bescherming van de vrijheid van godsdienst of overtuiging, zoals bepaald in artikel 70 van deze richtsnoeren;

Mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke organisaties

86. ondersteunt het werk van mensenrechtenverdedigers en wijst op de risico's die zij lopen bij het verdedigen van mensenrechten, waaronder bedreigingen tegen hun persoon en hun gezins- en familieleden, intimidatie en geweld; veroordeelt het feit dat honderden mensenrechtenverdedigers, merendeels milieu-activisten, omwille van hun werk zijn gedood; verwelkomt de inspanningen van de EU om mensenrechtenverdedigers bij hun werk te ondersteunen, waaronder middels het mechanisme ProtectDefenders.eu; dringt erop aan deze inspanningen te intensiveren, teneinde de toenemende risico's, met inbegrip van willekeurige detentie en gevangenneming, verbale en fysieke aanvallen, juridische intimidatie en beperkingen, alsmede transnationale bedreigingen en onderdrukking, waar mensenrechtenverdedigers wereldwijd aan bloot worden gesteld, te verminderen; verzoekt de lidstaten alle actieve uitleveringsverdragen met landen waar de mensenrechtensituatie onverenigbaar is met de internationale verplichtingen van de lidstaten inzake non-refoulement op te schorten;

87. verzoekt de EU en haar lidstaten om wetgevende of administratieve pogingen om de ruimte voor de verdediging van de mensenrechten te sluiten, actief aan te pakken; verzoekt de EU en haar lidstaten een strategische visie op hoog niveau te ontwikkelen om de toenemende wereldwijde aanvallen op mensenrechtenverdedigers tegen te gaan, onder meer door krachtige conclusies van de Raad Buitenlandse Zaken van de EU aan te nemen waarin een collectieve strategie op hoog niveau wordt vastgelegd voor het mondiale optreden van de EU ten aanzien van mensenrechtenverdedigers, en hun politieke toezeggingen inzake de bescherming van mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen volledig na te komen, zoals die welke zijn opgenomen in het EU-actieplan voor democratie en mensenrechten 2020-2024 en in de EU-richtsnoeren

inzake mensenrechtenverdedigers; verzoekt de EU en haar lidstaten om tevens actief steun te verlenen aan de ontwikkeling en uitvoering van passende en doeltreffende beschermingssystemen voor mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen of zich in kwetsbare situaties bevinden, onder meer door middel van zinvol overleg met hen en op basis van uitgebreide, kwalitatieve risicoanalyses, waarbij ervoor wordt gezorgd dat dergelijke mechanismen holistisch zijn, met voldoende middelen zijn uitgerust, gebruikt worden om de risico's van een preventieve aanpak te beoordelen en te beheren, alsook om beschermingsplannen op te stellen die daadwerkelijk beantwoorden aan de beschermingsbehoeften van personen, groepen en gemeenschappen; roept de EU en haar lidstaten, en met name de speciale vertegenwoordiger van de EU voor mensenrechten en EU-ambassadeurs, ertoe op zich actiever op te stellen wat betreft het afleggen van publieke verklaringen en andere vormen van publieke en private politieke betrokkenheid ter ondersteuning van mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen en/of voor langere perioden gevangen zijn gezet, en zich er hard voor te maken dat zij bezoek mogen ontvangen en mogelijkheden krijgen om hun gezin respectievelijk familie buiten de gevangenis te bezoeken; dringt erop aan dat de EDEO en EU-delegaties bijzondere aandacht besteden aan de situatie van de winnaars en finalisten van de Sacharovprijs en dat zij in overleg met de lidstaten en het Parlement resoluut actie ondernemen om hun welzijn, veiligheid of vrijlating te waarborgen; verzoekt de EDEO regelmatig verslag uit te brengen over de maatregelen die zijn genomen naar aanleiding van de gevallen van winnaars van de Sacharovprijs en finalisten die worden vastgehouden, te maken hebben met beperkingen van hun vrijheden of wier verblijfplaats onbekend is;

88. uit zijn bezorgdheid over de belemmeringen die mensenrechtenverdedigers wereldwijd ondervinden om toegang te krijgen tot humanitaire visa en/of visa voor kortdurend verblijf; herinnert aan het belang van dit essentiële veiligheids- en beschermingsinstrument, dat mensenrechtenverdedigers in staat stelt zo nodig toegang te krijgen tot veilige onderkomens, gebruik te maken van bestaande mogelijkheden voor rust en respijt en programma's voor tijdelijke herplaatsing, en essentiële internationale belangenbehartigings-, mobilisatie- of netwerkactiviteiten op het grondgebied van de EU uit te voeren; dringt met klem aan op een EU-brede regeling voor de afgifte van humanitaire visa voor kort verblijf voor de tijdelijke herplaatsing van mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen en een meer gecoördineerd EU-beleid met betrekking tot de afgifte door de lidstaten van noodvisa aan mensenrechtenverdedigers; verzoekt de EU een voorspelbaarder, beter gecoördineerd en consistent visumbeleid voor mensenrechtenverdedigers te ontwikkelen, dat flexibele en reactieve protocollen mogelijk maakt, ook in kritieke situaties;

89. Betreurt de verschillende vormen van verboden en beperkingen voor maatschappelijke organisaties en hun activiteiten, zoals wetgeving, met inbegrip van terrorismebestrijdingswetgeving, die tot doel heeft de ruimte voor het maatschappelijk middenveld te verkleinen en afwijkende stemmen het zwijgen op te leggen, of de ondersteuning van organisaties die worden gesponsord door regeringen van derde landen (door de regering georganiseerde ngo's (GONGO's)); betreurt de wijdverbreide invoering van zogenaamde wetten inzake "buitenlandse agenten" in een groot aantal landen, waardoor personen en entiteiten die financiering uit het buitenland ontvangen ertoe worden gedwongen zich als buitenlandse agenten te registreren; uit met name zijn bezorgdheid over het gebruik van deze wetten om het werk van het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenverdedigers te stigmatiseren en te beperken, onder meer door beperkingen van het recht op toegang tot financiering; verzoekt de EU met haar tegenhangers samen te werken om landen zover te krijgen dat zij dergelijke wetten intrekken of herzien verzoekt de instellingen en organen van de EU, met name de EDEO, in overleg met de Commissie een gecoördineerde strategie te ontwikkelen;

90. betreurt dat vrouwelijke mensenrechtenverdedigers te maken krijgen met gendergerelateerd geweld en gebrekkige toegang tot adequate middelen en beschermingsmechanismen; veroordeelt het feit dat vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en vrouwenrechtenactivisten nog steeds seksueel worden mishandeld, bedreigd, geïntimideerd, gecriminaliseerd en zelfs gedood; betreurt bovendien dat met name vrouwelijke mensenrechtenverdedigers die actief zijn op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten wereldwijd tot doelwit worden gemaakt, en verzoekt de EU en haar lidstaten aanvallen op en bedreigingen van mensenrechtenverdedigers die op dit gebied werken publiekelijk en privé te veroordelen, proactief te zorgen voor een adequate vertegenwoordiging van verdedigers van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten tijdens overleg; benadrukt dat de EU onafhankelijke maatschappelijke organisaties die de rechten van vrouwen en meisjes op alle gebieden bevorderen, politiek en financieel moet ondersteunen;

Migranten en vluchtelingen

91. bekrachtigt de onvervreemdbare mensenrechten van migranten, vluchtelingen en gedwongen ontheemden, hetgeen tot uitdrukking moet komen in het migratie- en asielbeleid van de EU en in haar samenwerking op dit vlak met derde landen; onderstreept dat de EU de onderliggende oorzaken van illegale migratie en gedwongen ontheemding moet erkennen en zich meer inspanningen moet getroosten om deze aan te pakken, met bijzondere aandacht voor vrouwen, kinderen, etnische, religieuze en levensbeschouwelijke minderheden en personen met een handicap, die tot de meest kwetsbare personen behoren, door de veerkracht van migrantengemeenschappen te vergroten en ertoe bij te dragen dat zij hun leden kunnen helpen een fatsoenlijk en veilig leven te leiden in hun landen van herkomst; benadrukt hoe belangrijk het is dat het

migratie- en asielbeleid wordt gevoerd op basis van de beginselen van solidariteit, evenwicht en een gedeelde verantwoordelijkheid tussen landen; verzoekt de EU en haar lidstaten de landen die de grootste aantallen vluchtelingen opvangen, alsook de transitlanden en de landen van oorsprong, te ondersteunen; verzoekt de EU en haar lidstaten te garanderen dat aan migratie gerelateerde Europese financiering, opleidingen en andere vormen van steun aan derde landen het begaan van mensenrechtenschendingen niet direct of indirect faciliteert en de straffeloosheid bij dergelijke schendingen niet verergert of in stand houdt; herhaalt dat nauwe samenwerking en dialoog met derde landen van cruciaal zijn om de smokkel van migranten en mensenhandel te voorkomen; benadrukt in het bijzonder dat het noodzakelijk is de strijd tegen de maffia's die zich schuldig maken aan mensenhandel op te voeren, waarbij de internationale mensenrechtennormen strikt in acht moeten worden genomen; onderstreept in dit verband dat het geven van informatie en het organiseren van campagnes over de risico's van smokkel van essentieel belang zijn; dringt erop aan dat bij door de EU gefinancierde humanitaire acties de specifieke behoeften van kinderen en andere kwetsbare groepen in aanmerking worden genomen en dat hun bescherming wordt gewaarborgd als zij ontheemd raken; veroordeelt in dit verband de plaatsing van migrantenkinderen in detentiecentra, met name wanneer zij gescheiden zijn van hun ouders of wettelijke voogden; geeft aan dat het belangrijk is een doeltreffend kader van veilige en legale manieren te ontwikkelen om naar de EU te komen, en verwelkomt in dit verband de mededeling van de Commissie over het aantrekken van vaardigheden en talent, inclusief de ontwikkeling van talentpartnerschappen met partnerlanden;

92. herhaalt zijn engagement voor de rechten van vluchtelingen, zoals vastgelegd in de internationale mensenrechtenwetgeving en het vluchtelingenrecht, met name het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 1951 en het bijbehorende Protocol van 1967; herhaalt dat staten de verplichting hebben vluchtelingen bescherming te bieden en hun rechten te eerbiedigen, in overeenstemming met het internationale recht ter zake; betreurt het aantal sterfgevallen onder migranten op migratieroutes en het aantal illegale pushbacks dat in strijd met het internationaal recht plaatsvindt; herinnert eraan dat de EU en haar lidstaten bij hun externe en extraterritoriale acties, overeenkomsten en samenwerking op het gebied van migratie, grenzen en asiel de mensenrechten moeten eerbiedigen en beschermen, met name die welke zijn vastgelegd in het Handvest, met inbegrip van het recht op leven, vrijheid en het recht op asiel, door asielverzoeken individueel te beoordelen het beginsel van non-refoulement toe te passen; benadrukt in dit verband hoe belangrijk het is dat de lidstaten het goede voorbeeld geven door hun verplichtingen uit hoofde van het internationale vluchtelingenrecht strikt na te komen, en hun bijstand aan mensen die op de vlucht zijn voor repressie of oorlog, hun opvangcapaciteit en hun hervestigingstoezeggingen aanzienlijk op te voeren;

93. dringt erop aan dat de EU en haar lidstaten volledig transparant zijn over de toewijzing van middelen aan derde landen voor samenwerking op het gebied van migratie; herhaalt zijn oproep aan de Commissie om te zorgen voor transparante, door onafhankelijke EU-organen en deskundigen uitgevoerde risicobeoordelingen vooraf van de gevolgen van formele, informele of financiële EU-samenwerking met derde landen voor de rechten van migranten, vluchtelingen en gedwongen ontheemden, en om ten volle rekening te houden met deze beoordelingen, alsook met toezichtsmechanismen, om de gevolgen voor de mensenrechten van de samenwerking met derde landen op het gebied van migratie te evalueren; stelt met bezorgdheid vast dat het aantal mensen dat wereldwijd gedwongen ontheemd is als gevolg van vervolging, conflicten, geweld, mensenrechtenschendingen of ernstige verstoring van de openbare orde, eind 2021 het ongekend hoge aantal van 89 miljoen heeft bereikt, waarvan 36,5 miljoen kinderen; herinnert eraan dat vluchtelingen en migranten, met name ongedocumenteerde migranten, wereldwijd worden geconfronteerd met belemmeringen in de toegang tot gezondheidszorg, dat in situaties van ontheemding regelmatig sprake is van seksueel en gendergerelateerd geweld en dat mensen die het slachtoffer zijn geweest van seksueel en gendergerelateerd geweld in veel gevallen niet de essentiële seksuele en reproductieve gezondheidszorg krijgen waaraan zij behoefte hebben; beklemtoont in dit verband dat internationale actie en samenwerking belangrijker zijn dan ooit tevoren, teneinde de bescherming van vluchtelingen te garanderen;

Inheemse volken

94. betreurt dat inheemse volkeren wereldwijd nog steeds te maken hebben met wijdverbreide en systematische discriminatie en vervolging, met inbegrip van gedwongen ontheemding; veroordeelt willekeurige arrestaties en de moord op mensenrechten- en landrechten die opkomen voor de rechten van inheemse volkeren; herinnert eraan dat inheemse volken een belangrijke rol spelen bij het duurzame beheer van natuurlijke hulpbronnen en het behoud van de biodiversiteit; verzoekt regeringen met klem om te streven naar een ontwikkelings- en milieubeleid dat de economische, sociale en culturele rechten eerbiedigt en rekening houdt met inheemse volkeren en de lokale bevolking, overeenkomstig de VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling; roept de EU, de lidstaten en hun partners in de internationale gemeenschap er nogmaals toe op alle nodige maatregelen te nemen voor de erkenning, bescherming en bevordering van de rechten van inheemse volken, waaronder die op hun talen, hun land, hun grondgebied en hun hulpbronnen, zoals geformuleerd in de verklaring van de VN over de rechten van inheemse volken, met name in verband met vrijwillige, voorafgaande en geïnformeerde toestemming; beveelt de EU en haar lidstaten aan om in relevante en nieuwe kaders voor passende

zorgvuldigheid verwijzingen op te nemen naar inheemse volkeren en de rechten krachtens de VN-Verklaring over de rechten van inheemse volken; herhaalt dat een klachtenmechanisme moet worden gecreëerd zodat klacht kan worden ingediend wanneer de rechten van inheemse volken worden geschonden of misbruikt als gevolg van de activiteiten van statelijke en niet-statelijke actoren; beveelt aan dat landen die dat nog niet hebben gedaan, de bepalingen van Verdrag nr. 169 van de Internationale Arbeidsorganisatie van 27 juni 1989 betreffende inheemse en in stamverband levende volken te ratificeren;

Oorlogen en conflicten in de wereld en de gevolgen daarvan voor mensenrechten

95. is ernstig bezorgd over het voortduren van de plaag van oorlogen en militaire conflicten in de wereld; benadrukt dat van moderne oorlogvoering en conflicten overal in de wereld vandaag de dag een groot aantal diverse bedreigingen voor mensenrechten uitgaat; beklemtoont dat bij conflicten tegenwoordig vaak niet alleen staten betrokken zijn, maar ook niet-statelijke actoren, met inbegrip van particuliere militaire en beveiligingsbedrijven, alsook terroristische organisaties; beklemtoont de rampzalige humanitaire gevolgen van deze conflicten en hun enorme impact op burgers, die rechtstreeks tot doelwit worden gemaakt, het slachtoffer worden van ernstige mensenrechtenschendingen, en in veel gevallen geen of slechts in beperkte mate toegang hebben tot rechtbanken of rechtsmiddelen; verzoekt de EU door te gaan met het ontwikkelen en inzetten van instrumenten die haar in staat stellen snel en doeltreffend op dergelijke conflicten te reageren, onder meer door de diepere oorzaken ervan aan te pakken, te investeren in conflictpreventie- en bemiddelingsinspanningen, een ruimte voor politieke oplossingen te zoeken en te handhaven, allianties te sluiten met gelijkgezinde landen en regionale organisaties, verdere financiële, technische en personele middelen beschikbaar te stellen voor civiele vredesmissies en militaire missies, en initiatieven te bevorderen om vertrouwen te scheppen tussen strijdende partijen; verzoekt de EU te helpen om een eind aan mensenrechtenschendingen te maken, en bijstand te verlenen aan de slachtoffers;

96. veroordeelt het toenemende aantal schendingen van democratische grondwetten in de wereld; geeft wederom aan zich zorgen te maken over militaire overnames die een gevaar vormen voor de levens van burgers, de veiligheid en de vrede; wijst erop dat de verantwoordingsplicht moet worden versterkt en dat de straffeloosheid bij mensenrechtenschendingen en oorlogsmisdaden die zijn begaan als oorzaak van gewelddadige regimewisselingen moet worden bestreden;

97. herhaalt dat humanitaire crises de uitdagingen op het gebied van gezondheidszorg vergroten en herinnert eraan dat in crisisgebieden kwetsbare groepen zoals vluchtelingen, vrouwen en meisjes bijzonder kwetsbaar zijn voor seksueel geweld, seksueel overdraagbare ziekten, seksuele uitbuiting, verkrachting als oorlogswapen en ongewenste zwangerschappen; verzoekt de Commissie en de lidstaten hoge prioriteit te verlenen aan gendergelijkheid en seksuele en reproductieve gezondheid in het kader van hun humanitaire respons, onder meer in termen van opleidingen voor humanitaire actoren en van toekomstige financiering; roept de EU op een gendergevoelig perspectief te hanteren om te begrijpen hoe conflicten vrouwen en de lhbtiq-gemeenschap treffen, en dit te integreren in al haar inspanningen op het gebied van conflictpreventie en -oplossing, alsook bij vredeshandhaving, humanitaire hulp en wederopbouw na conflicten, overgangsjustitie en de bevordering van mensenrechten en democratische hervormingen;

98. herhaalt zijn oproep aan de lidstaten om bij te dragen tot het indammen van gewapende conflicten en ernstige schendingen van de mensenrechten of van het internationaal humanitair recht door zich strikt te houden aan de bepalingen van artikel 7 inzake uitvoer en uitvoerbeoordeling van het VN-Wapenhandelsverdrag en het Gemeenschappelijk Standpunt van de EU inzake wapenuitvoer ([28]), onder meer door af te zien van elke overdracht van wapens en bewakingsapparatuur die het risico met zich meebrengt dat de invoerende actoren mensenrechten of het internationaal humanitair recht schenden of dergelijke schendingen vergemakkelijken;

Recht op voedsel en voedselzekerheid

99. herhaalt dat het recht om geen honger te lijden een mensenrecht is; benadrukt dat het zich grote zorgen maakt over de uitdagingen voor het recht op voedsel en voedselzekerheid in veel landen in de wereld; verzoekt de EU, de lidstaten en de internationale gemeenschap zich onverwijld meer inspanningen te getroosten om een eind te maken aan de trend van steeds vaker voorkomende ernstige voedseltekorten; benadrukt dat de situatie op het gebied van voedselzekerheid weliswaar verschillende oorzaken heeft, maar is verergerd door vele conflicten overal ter wereld, waaronder de huidige conflicten in landen die grote mondiale exporteurs van primaire voedingsproducten zijn, met enorme gevolgen in verschillende delen van de wereld; veroordeelt met klem het gebruik van of het dreigen met voedsel(on)zekerheid als een politiek oorlogsmiddel;

([28]) Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99).

100. beklemtoont met bezorgdheid dat religieuze, levensbeschouwelijke of etnische achtergrond kan worden gebruikt als discriminerende factor bij de distributie van voedsel- en humanitaire hulp in het kader van voedselonzekerheid en humanitaire crises; moedigt de EU, haar lidstaten en de Commissie aan deze kwestie onder de aandacht te brengen van de regeringen van de betrokken derde landen;

Klimaatverandering en milieu

101. onderstreept dat er een onderlinge afhankelijkheid bestaat tussen mensenrechten, een gezond milieu en bestrijding van klimaatverandering; is ingenomen met de vooruitgang inzake de erkenning van het recht op een schoon, gezond en duurzaam klimaat, als bedoeld in resolutie 76/300 van de Algemene Vergadering van de VN; spreekt zijn waardering uit voor het essentiële werk dat verdedigers van de mensenrechten op milieugebied, waaronder verdedigers van land- en waterrechten, journalisten, onderzoeksjournalisten, klokkenluiders, advocaten en inheemse activisten, verrichten voor het behoud en de bescherming van het milieu, ondanks de dreiging van geweld tegen hen en het gevaar voor hun leven; onderkent daarnaast dat ook organisaties van het maatschappelijk middenveld en inheemse bevolkingsgroepen, een belangrijke en zeer waardevolle rol spelen op het gebied van milieubescherming;

102. benadrukt dat klimaatverandering het genot van mensenrechten in gevaar brengt, waaronder het recht op voedselzekerheid, veilig drinkwater, sanitaire voorzieningen, gezondheid en adequate huisvesting, alsmede de rechten van lokale gemeenschappen; spreekt zich uit tegen de onrechtmatige exploitatie van natuurlijke hulpbronnen, die een grote uitdaging vormt op het gebied van duurzaamheid en milieu; vestigt voorts de aandacht op de risico's van klimaatverandering voor vrede en veiligheid, aangezien voedselonzekerheid en waterschaarste kunnen leiden tot concurrentie om natuurlijke hulpbronnen en vervolgens tot instabiliteit en conflicten binnen en tussen staten; beklemtoont dat biodiversiteit en mensenrechten onderling verbonden en afhankelijk zijn en wijst op de mensenrechtenverplichtingen van de staten om de biodiversiteit te beschermen waarvan die rechten afhankelijk zijn, onder meer door ervoor te zorgen dat burgers betrokken worden bij besluitvorming over de biodiversiteit en dat zij toegang hebben tot doeltreffende rechtsmiddelen wanneer sprake is van verlies en aantasting van de biodiversiteit;

103. dringt er bij de EU op aan om de gevolgen van de klimaatverandering te bestrijden, onder meer door doeltreffende en duurzame beleidsmaatregelen in te voeren en te voldoen aan de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs; verzoekt de EU en de lidstaten een grotere bijdrage te leveren aan de aanpak van klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit wereldwijd, met name door ervoor te zorgen dat goederen die in de EU worden ingevoerd geproduceerd zijn met inachtneming van uit hoofde van het internationaal recht beschermde mensenrechten, waaronder de rechten van inheemse bevolkingsgroepen, en niet bijdragen tot vernietiging of schade aan natuurlijke ecosystemen, in het bijzonder oerbossen, door een evenwichtige benadering te hanteren die niet ten koste gaat van de bevolking in derde landen; benadrukt dat de minst ontwikkelde landen het kwetsbaarst zijn voor de klimaatverandering, aangezien zij het het moeilijkst hebben om het hoofd te bieden aan de verwoestende gevolgen ervan, en hoewel zij minder broeikasgassen uitstoten dan rijkere landen;

Bedrijfsleven, handel en mensenrechten

104. onderstreept dat handelsovereenkomsten de EU de mogelijkheid bieden met derde landen samen te werken met betrekking tot hun binnenlandse situatie, in concreto door bepaalde voorwaarden aan te bieden die bijdragen tot verhoging van de levensstandaard, alsook om middels conditionaliteit een verbetering van de mensenrechtensituatie in die landen tot stand te brengen; stelt evenwel vast dat er in sommige gevallen nauwelijks tot geen vooruitgang is geweest in de landen in kwestie; wijst erop dat buitensporige en exploitatieve handelsactiviteiten vaak negatieve gevolgen hebben voor mensenrechten in derde landen; wijst erop data de materiële bepalingen van handelsovereenkomsten inhouden dat de staten die partij zijn de mensenrechten moeten eerbiedigen, beschermen en ondersteunen, in overeenstemming met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het gewoonterecht en de internationale verdragen waar zij partij bij zijn;

105. verzoekt de EU en de lidstaten het hardhandig optreden tegen het maatschappelijk middenveld met klem te veroordelen, in het bijzonder wanneer dit plaatsvindt in landen die vrijhandelsovereenkomsten hebben met de EU, en doeltreffend overleg te voeren met de nationale autoriteiten in die landen, ook op het hoogste niveau, om te waarborgen dat het maatschappelijk middenveld vrij kan handelen en deelnemen aan publieke aangelegenheden en om toezicht te houden op de uitvoering van de vrijhandelsovereenkomsten en deze te documenteren; dringt er bij de EU op aan elke schending van verbintenissen in het kader van vrijhandelsovereenkomsten aan te pakken, met inbegrip van die welke zijn opgenomen in de hoofdstukken over handel en duurzame ontwikkeling en in de clausules over essentiële onderdelen van partnerschappen en samenwerkingsovereenkomsten; stelt in geval van ernstige of wijdverbreide schendingen dat de EU mensenrechten-clausules in werking moet stellen, met specifieke voorwaarden en passende maatregelen, op basis daarvan, waaronder de oprichting van een specifiek orgaan voor toezicht op de mensenrechten dat de naleving van de mensenrechten-verbintenissen in het kader van vrijhandelsovereenkomsten moet beoordelen en aanbevelingen moet doen aan de partijen;

106. verzoekt de EU consistent gebruik te maken van clausules in handelsovereenkomsten inzake de bescherming van mensenrechten, onder meer door middel van een scherper toezicht op en de handhaving van toezeggingen op het gebied van mensenrechten, en gebruik te maken van het volledige potentieel van conditionaliteit met betrekking tot mensenrechten om derde landen preferentiële toegang tot haar markten te bieden; dringt met name aan op een nauwere koppeling tussen preferentiële behandeling en vooruitgang op het gebied van de mensenrechten in de geactualiseerde verordening betreffende het stelsel van algemene preferenties (SAP+); dringt aan op meer transparantie in alle stappen van de procedure voor de toekenning van de SAP+-status, met inbegrip van een betere betrokkenheid bij het maatschappelijk middenveld en voor de follow-up van mogelijke schendingen; verzoekt de Commissie het Parlement naar behoren te informeren over aangelegenheden op dit gebied; verzoekt met klem de partijen die zijn betrokken bij de onderhandelingen van EU-overeenkomsten of het aangaan of versterken van betrekkingen tussen de EU en derde landen de mogelijkheid na te gaan van een bilaterale vaste uitnodiging voor het waarnemen van hun respectieve verkiezingen; benadrukt dat deze mogelijkheid ook moet worden opgenomen in reeds bestaande overeenkomsten; verzoekt de Commissie eens te meer om, voorafgaand aan de toekenning van enige preferentiële status aan landen, stelselmatig een beoordeling van de mensenrechtensituatie te verrichten, met bijzondere aandacht voor het risico op mensenrechtenschendingen, en snel onderzoek te doen en te reageren indien zich schendingen voordoen, waaronder — indien hiervoor aanleiding bestaat — met intrekking van de GSP+-status; beklemtoont dat toereikende middelen en duidelijke procedures nodig zijn voor een gedegen uitvoering van de mensenrechteneffectbeoordelingen en het toezicht op de toepassing van internationale mensenrechtenverdragen; pleit in dit verband voor de toewijzing van meer personeel aan de EU-delegaties in kwestie zodat deze een bijdrage kunnen leveren aan de beoordelingen en aan het EU-toezicht op preferentiële handelstoegang tot de EU-markt uit hoofde van het GSP+-stelsel;

107. is ingenomen met het voorstel van de Commissie voor een richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven, als stap in de richting van bevordering van verantwoord ondernemerschap met betrekking tot mensen-, arbeids- en milieurechten; beklemtoont hoe belangrijk het is bedrijven ter verantwoording te roepen via rechterlijke mechanismen, met inbegrip van civielrechtelijke aansprakelijkheid; beklemtoont dat de vereisten van de richtlijn met betrekking tot het melden van de duurzaamheids- en zorgvuldigheidsstrategieën moeten gelden voor alle grote ondernemingen en kleine en middelgrote ondernemingen die beursgenoteerd zijn of actief zijn in regio's in de wereld of in economische sectoren met een hoog risico; pleit voor de opname in de richtlijn van een specifiek artikel inzake de raadpleging van belanghebbenden, in het bijzonder getroffen personen en gemeenschappen, vakbonden, vertegenwoordigers van werknemers en mensenrechtenverdedigers;

108. veroordeelt alle vormen van dwangarbeid en moderne slavernij; benadrukt dat het aantal mensen dat het slachtoffer is van dwangarbeid volgens de meest recente publicatie "Global Estimates of Modern Slavery" tussen 2016 en 2021 met 2,7 miljoen is gestegen naar 17,3 miljoen; is ingenomen met het voorstel van de Commissie voor een verordening inzake een verbod op met dwangarbeid vervaardigde producten op de markt van de Unie; benadrukt ook dat de COVID-19-pandemie deze trend heeft verergerd; wijst erop dat de crisis ook heeft geleid tot een verslechtering van de arbeidsomstandigheden van veel werknemers, in sommige gevallen met dwangarbeid tot gevolg; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan het voortouw te nemen met acties in multilaterale fora om dwangarbeid en moderne slavernij uit te bannen; herinnert de lidstaten eraan dat deze activiteiten, zowel in de landen van herkomst als binnen groepen die zich internationaal verplaatsen, moeten worden vervolgd en veroordeeld; roept er nogmaals toe op dat alle landen de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten volledig ten uitvoer leggen, en verzoekt alle lidstaten die nog geen nationaal actieplan inzake bedrijfsleven en mensenrechten hebben vastgesteld om dat zo snel mogelijk te doen; moedigt de EU en haar lidstaten aan om constructief en actief tot de werkzaamheden van de intergouvernementele werkgroep van de VN inzake transnationale bedrijven en andere ondernemingen met betrekking tot de mensenrechten bij te dragen en hiertoe een onderhandelingsmandaat vast te stellen; beschouwt dit als een noodzakelijke stap voorwaarts in de bevordering en bescherming van de mensenrechten;

109. verklaart dat autoritaire staten steeds vaker immense culturele of sportevenementen organiseren om hun internationale legitimiteit op te krikken, terwijl ze kritiek in eigen land steeds meer aan banden leggen; verzoekt de EU en haar lidstaten te overleggen met nationale sportfederaties, actoren uit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties over hun deelname aan dergelijke evenementen; dringt aan op de ontwikkeling van een EU-beleidskader inzake sport en mensenrechten;

Mensenrechten en digitale technologieën

110. beklemtoont dat mensenrechten ook volledig moeten gelden in de digitale wereld en beschermd moeten worden tegen illegaal gebruik van technologieën door statelijke of niet-statelijke actoren die deze technologieën leveren of ervan profiteren; benadrukt de risico's van digitale technologieën, met inbegrip van artificiële intelligentie voor de persoonlijke vrijheid, het recht op privacy en democratie in het algemeen, en veroordeelt de rol van digitale technologieën bij mensenrechtenschendingen, waarbij ze met name worden ingezet voor bewaking, toezicht, intimidatie en beperkingen van de vrijheid van meningsuiting; benadrukt dat desinformatiecampagnes in combinatie met digitale hulpmiddelen een bedreiging vormen; wijst tevens op de specifieke bedreiging die nieuwe digitale technologieën vormen voor mensenrechtenverdedigers, oppositiefiguren, journalisten en anderen met betrekking tot het controleren, inperken en

ondermijnen van hun activiteiten; dringt aan op intensievere inspanningen om een alomvattend mondiaal rechtskader voor digitale technologieën tot stand te brengen, dat moet profiteren van de mogelijke voordelen die dergelijke technologieën kunnen opleveren voor het menselijk welzijn, met strikte eerbiediging van de mensenrechten; benadrukt het belang van een open, vrije, stabiele en veilige cyberspace waarin de kernwaarden van democratie, mensenrechten en de rechtstaat worden ondersteund; pleit met klem voor vrijwillige, vrijblijvende normen voor verantwoordelijk staatsgedrag in cyberspace met eerbiediging van de privacy en grondrechten van de burgers; pleit voor de spoedige vaststelling van een wet inzake artificiële intelligentie (AI) die doeltreffend waarborgt dat AI voor dit doeleinde wordt gebruikt, met bijzondere aandacht voor AI met een hoog risico; pleit ervoor de aandachtseconomie, die onder meer wordt toegepast door socialemediaplatforms, op te nemen in het toepassingsgebied van AI met een hoog risico teneinde te vermijden dat kwetsbare groepen het slachtoffer worden van desinformatie en manipulatie van de publieke opinie;

111. betreurt de praktijken die onder meer autoritaire regimes bezigen om de toegang van burgers tot het internet te beperken, waaronder het laten uitvallen van het internet tijdens openbare vergaderingen en demonstraties; verzoekt de EU en de lidstaten om in samenwerking met andere democratische landen te investeren in onderzoek en technologie die onverstoorde, betaalbare globale toegang tot het internet mogelijk maakt; roept de EU op onderzoek te financieren naar doeltreffende digitale methoden om digitaal verspreid(e) nepnieuws, desinformatie en kwaadwillige propaganda te filteren en tegen te gaan;

o

o o

112. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de VN-Veiligheidsraad, de secretaris-generaal van de VN, de voorzitter van de 78e zitting van de Algemene Vergadering van de VN, de voorzitter van de VN-Mensenrechtenraad, de Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten en de delegatiehoofden van de EU.